

(shoja ob 4 zjutraj)

Štane mesečno 10— Din na inozemstvu 20—

Oglasi po tarifu

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernov
ul. št. 64 Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Baravska ulica
št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošti, čekov.
zavodu št. 11.842

Kancelar Seipl v Beogradu

PRIJATELJSKI SPREJEM. — NAŠA DELEGACIJA ZA POGAJANJA. PREDMET RAZGOVOROV.

Beograd, 21. februarja, p. Nocoj ob 19. uri je došel v Beograd avstrijski kancelar Seipl s ministrom za zunanje stvari Grünbergerjem in nekaterimi eksperti. Na kolodvoru so ga pričakovali ministri za zunanje stvari dr. Ninčič, pomočnik za zunanje stvari Panta Gavrilović in naš poslanik na Dunaju Tica Popović, v spremstvu večih višjih uradnikov. Zastopani so bili reveda tudi vsi v Beogradu navzoči člani avstrijskega poslanstva odpravnik pelosi Hoffinger je šel kancelarju nasproti do Vinkovcev.

Ko je Seipl izstopil iz vagona, se je prijateljsko pozdravil z dr. Ninčičem in ostalimi gospodi ter se nato v avtonobilu odpeljal v hotel «Srpski kraj».

Jutri ob 4. uri bo v ministrstvu za zunanje stvari prva konferenca. Opoldne bo banket v Grand-hotelu, ki ga priredi ministrski predsednik Pašič, večerjo pa bo priredil dr. Ninčič v svojem stanovanju. V petek bo obed na dvoru, večerja pa v avstrijskem poslanstvu. Konferenca bodo vsak dan ob 9. in 10. uri.

Beograd 21. februarja, r. Naša delegacija za pogajanja z avstrijsko delegacijo povodom prihoda kancelarja dr. Seipla je sestavljena sledeče: Šef delegacije je zunanji minister dr. Ninčič, člani justični minister dr. Laza Marković, pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović, naš dunajski poslanik Tihomir Popović in eksperti posameznih ministrstev Arangjelović, Subotić, Vigele, polkovnik Bošković, Derocco, Velja Lazarević, Fotić in Kugler.

Jutrašnjemu banketu, ki ga priredi ministrski predsednik Pašič na čast kancelarja Seipla, bodo prisostvovali poleg aktivnih ministrov tudi bivši ministri Svetozar Pribičević, Ljuba Davidović in Vo-

ja Marinković, predsednik Narodne skupščine dr. Edo Lukinič, kraljevi generalni adjutant general Hadžić guverner Narodne banke, predsednik beograjske občine, predsednik Trgovske zbornice, vsi člani avstrijskega poslanstva in eksperti obojestranskih delegacij.

Beograd, 21. februarja, g. Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o razporedu, po katerem naj se z avstrijskimi delegati obravnava vprašanja, ki se imajo rešiti povodom pogajanj. Vodstvo pogajanj imata zunanji minister dr. Ninčič in dr. Marković, ki predložita končne sklepe ministrskemu svetu v odobrenje. Najprej se bodo vršila pogajanja o trgovinski pogodbi, potem o sekvestrih ter preselitvi podjetij, ki imajo svoj delokrog v Jugoslaviji, svoj sedež pa še na Dunaju, končno o izplačilih predprevarnih dolgov naših in avstrijskih državljanov.

Tozadevno so se danes posvetovali z ministrom pravde Markovićem delegati slovenskih deželnih zavodov ter mu izročili spomenico, v kateri so zahtevali, da avstrijski dolžniki plačajo jugoslovanskim upnikom terjatve za 100 avstrijskih 100 jugoslovanskih kron. Minister Marković je izjavil, da bo težko dosegel ta propore. Zastopniki slovenskih deželnih zavodov so nato izjavili, da se odpeljejo v Ljubljano po nove instrukcije, ki jih bodo brzojavno sporočili v Beograd.

Minister — strokovnjak.

Beograd, 21. februarja, g. Občo veselost vzbuja v Beogradu dejstvo, da se je minister trgovine Omerović danes neposredno po prihodu kancelarja Seipla odpeljal po političnih poslih v Sarajevo . . .

Priprave za izvedbo rapalske pogodbe

IZMENJAVA RATIFIKACIJSKIH LISTIN ODGOJENA. — MUSSOLINIJEVE INSTRUKCIJE ITALIJANSKI DELEGACIJI.

Beograd, 21. februarja, g. Po vseh iz političnih krovov, se bo izmenjava ratifikacijskih listin v santamargheritskem sporazumu izvršila čele koncem tedna. Evaluacija Sušaka se izvrši najbrž v ponedeljek.

Rim, 21. februarja, j. Mussolini je sprejel danes člane italijanske paritetne komisije, ki bodo neposredno po izmeni ratifikacijskih klavzul na santamargheritski pogodbi odšli v Opatijo, da se sestanejo z jugoslovansko delegacijo. «Tribuna» poroča, da je dal ministrski pred-

sednik komisiji točna navodila o vojaških garnizijah v Dalmaciji in na Reki ter o izpraznitvi Sušaka in tretje dalmatinske cone.

TUDI REKA SE PRIPRAVLJA.

Reka, 21. februarja, l. Predsednik časne reške vlade profesor De Poli je imenoval komisijo, ki ima nalogo proučevati razne probleme glede ureditve reške države. Sinoči je imela ta komisija svojo prvo sejo, na kateri so se imenovale podkomisije za ureditev in proučevanje raznih vprašanj.

Oficijelne kandidatske liste demokratske stranke

OBJAVA GLAVNEGA ODBORA.

Beograd, 21. februarja, p. Danes dopoldne je imel glavni odbor demokratske stranke sejo, na kateri je izdal sledeči komunikat:

«Kot oficijelne liste demokratske stranke za volitev narodnih poslancev dne 18. marca se priznavajo: za mesto Beograd Ljuba Davidović, za beograjsko okrožje Ljuba Davidović, za valjevsko okrožje Pera Marković, za vranjsko okrožje Ljuba Davidović, za krajinsko okrožje Mita Popović-Veselić, za krajevaško okrožje Ljuba Ristić, za moravsko okrožje Dragutin Pešić, za niško okrožje Radoslav Agatonović, za pirotsko Dušan Pešić, za podrnsko dr. Voja Veljković, za požarevaško okrožje dr. Voja Marinković, za rudniško okrožje Nikola Trefenović, za smederevsko okrožje Kosta Timotijević, za timoško dr. Aleksander Mijović, za užičko Milan Jokić, za čačanski Manojlo Sokić, za kumanovsko Miladen Nikolić, za skopljsko Smail Kujundžić, za bregalnisko Gjorgije Babamović, za prilipsko Gligorije Anastasijević, za litojsko dr. Kosta Kumandrić, za ohridsko dr. Mija Šumenković, za kosovsko Jovan Magovčević, za prizrensko Milan Temešinić, za Prepolje, Belo polje in Pivlje Sreten Vukovljević, za Črno goro dr. Boža Vuković, za splitsko dr. Grisogono, za šibeničko dr. Ivan Krstić, za banjačuško Dušan Stipenović, za tuzlansko dr. Ljubomir Pešić, za sarajevsko Mišan Čuković, za bihaško dr. Živko Nežić, za Esko-

hrvaško Svetozar Pribičević, za modruško-reško dr. Srđan Budisavljević, za zagrebško dr. Edo Lukinič, za mesto Zagreb dr. Lujko Vočnović, za varaždinsko dr. Hinko Krizman, za belovarsko dr. Veselav Vilder, za požeško okrožje Svetozar Pribičević, za mitroviško okrožje dr. Ivan Ribar, za Srem dr. Svetoslav Popović, za somborsko Pavle Marinković, za subotičko Ivan Matić, za veličkoševsko dr. Slavko Sečerov, za Pančevo-Beča Crkević dr. Dušan Bošković, za mesto Ljubljana Josip Reiser, za ljubljansko okrožje dr. Gregor Žerjav, za mariborsko dr. Vekoslav Kukovec.

Vsi člani demokratske stranke se pozivljejo, da gласujejo samo za gorelje liste in za nobeno drugo. Vse druge liste, ki so se vložile v gorenjih okrožjih na ime demokratske stranke niso liste demokratske stranke ter se našim pristajem pripravljajo, da zanje ne glasujejo. Naroča se okrožnim odborom, da takoj poveljevo kandidata, katerih glavni odbor ni potrdil, da v določenem roku izjavijo, da se ne smatrajo za kandidate. O izvršitvi te naredbe naj okrožni odbori obvestijo glavni odbor najdalje do 5. marca.

Glede ostalih 8 okrožij še niso prispele prijave. Namen glavnega odbora je, da prepriča cepljenje list na ta način, da izključi iz stranke vse kandidate, ako se v interesu edinstva stranke ne umaknejo. Nato so v glavnem odboru razpravljali o izpremembi statutov. Posebno se pripravljajo določba, da se v bodoče izključi iz stranke vsi oni, ki bi sami sklicovali konference brez odobritve pristojnih organizacij stranke. Glavni odbor bo poputrinjem rešil ostale spore v okrožjih. Po 5. marcu bodo definitivno izključeni iz stranke vsi oni, ki se ne bodo pokoravali odredbam glavnega odbora.

Upamo, da se bo gospod Seipl o tem osebnostno in pridružujemo se pozdravu naših državljanov, ki danes sprejemajo političnega voditelja avstrijske republike v prestolnici Jugoslavije.

Pogreb ministra Rašina

VELICASTNA ŽALNA MANIFESTACIJA PRAGE.

Praga, 21. februarja, j. Ob velikanski udeležbi prebivalstva je bil danes pokopan finančni minister dr. Rašin. Vse ulice so bile polne ljudstva. Korporacije in učenci praških šol so tvorili špalir. Balkon in balustrade hiš so bili zasedene po množičah ljudi. Policija in orožništvo sta vzdržala red.

V navzočnosti zastopnikov državnih in avtonomnih oblasti in diplomatskega zbora so pričele pogrebne svečanosti. Točno ob drugi uri so prispele člani vlade s predsednikom Masarykom na čelu pred muzej. Senator dr. Soukup je imel v imenu narodnega odbora z dne 28. oktobra 1918, ki je vodil in organiziral državni preobrat, nagrobni govor. V imenu vlade je govoril prometni minister Stříbrný in slika zasluge umrlega za ustanovitev republike. Nato je govoril dr. Kramář za nacionalno demokratsko stranko.

Med zvoki starohusitskega korala «Gde so božji bojovniki» se je pričel spoved predmikati. Sprejati so jahali policisti na konjih; njim je sledila kavalarija in orožništvo. Nato je prišla generaliteta in za njo nepregledne množice Sokolov s črno ovitimi prapori. Pred Pantheonom so gorele baklje. Po vseh ulicah so bile luči prižgane. Nato so sledili Sokoli-jezdci, požarna bramba v paradi in številne druge organizacije, katerim so se priključili tudi skavti. Za tem je korakalo uradništvo narodne ban-

ke in drugih denarnih zavodov, deputacije uradništva vseh ministrstev kakor tudi organizacije vseh legionarjev. Nato je prišla v dolgi koloni organizacija nacionalnih demokratov z dr. Kramářom na čelu in zopet Sokoli na konjih s potegnjenimi papirji. Neposredno pred mrtvaškim vozom so šli nosilci in vozovi venec.

Vsa gđaljšča so za dobo žalovanja zaprta. Senat je imel včeraj žalno sejo, na kateri je imel predsednik Prašek nagrobni govor.

Rašinove slike na bankovcih. Praga, 21. februarja, j. Finančno ministvo je sklenilo, da bodo nosili vsi novorojeni bankovci Rašinovo sliko. V poslopiju emisijske banke mu bodo postavili spomenik. Prva izdaja zlatih dukatov bo izročena Rašiniovi družini kot rodbinska relikvija.

Nemški odpor v Poruhrju popušča

FRANCOZI OBVLADUJEJO VEDNO BOLJ SITUACIJO IN OBNAVLJAJO PROMET.

Curij, 21. februarja, l. Francozi so postopoma svoje mere v svrhu onemogočenja utihotapljenja premoaga iz Poruhrja v nezadeveno Nemčijo, Holandsko in sploh v inozemstvo. Po vsem zasedenem ozemlju je opaziti reorganiziranje francoskih zasedbenih čet in dohajanje novih čet, posebno, ker se zdi, da pripravljajo nemški nacionalisti v Poruhrju vstajo. Zato Francozi brezobzirno preiskujejo vse poštno pošiljave, ki dohajajo v zasedeno ozemlje, ker sumijo, da dobivajo ruhrski Nemci iz Nemčije orožje.

V Düsseldorfu so ustavili Francozi 120 vagonov premoaga, ki se je peljal v Nemčijo, v Gelsenkirchenu so sekvestrirali globo 100 milijonov mark, ker je mesto kljub najstrožim represalijam ni hotelo dati v Trierju so konfiscirali vsoto 250 milijonov mark namenjenih stavkuškim rudarjem. V ostalem je odpor Nemcev že precej popustil in lastniki trgovin prodajajo Francozom blago povsod že brez odpora, ker so Francozi nekaj trgovin, ki niso hotele dati blaga njim, oplenili, lastnike pa zaprli ali izgnali.

Pariz, 21. februarja, s. Posebni dopisnik «Petit Journala» doznava iz Düsseldorfa, da nameravajo Francozi poslati v ruhrsko ozemlje še eno divizijo. Skoraj vsi francoski listi so ob razmotrivanju evropskega političnega položaja mnenja, da je ruhrska zadeva zaenkrat vprašanje, ki ne potrebuje posebne pozornosti. Za nje rešitev je treba le potrpljenja in vztrajanja. Odbite bo padla v vzhodni Evropi in na daljnem vzhodu. Posebno pozornost vzbuja ruska nota Litavcem, v kateri izraža moskovska vlada litavski svoje najprisrčnejše simpatije in jo opozarja, da znači predača gradnovilnske železnice Poljakom za Rusijo novo nevarnost.

DORBA ZA PROMET.

Berlin, 21. februarja, s. Državni prometni minister je dal ravnatel'stvom državnih železnic nalogo, da naj utvargjo dobavo plina, vode in električne sile vsem onim službenim mestom, ki so prešla v francosko vojaško upravo. Fran-

cozi skušajo polagoma spraviti vse železnice v svojo oblast. Vedno nova četa francoskih železničarjev prihajajo v državo. Zasedbene oblasti so pristale nemško železničarje do izjave, naj se v 48 urah odločijo, ali hočejo stopiti v francosko službo ali zapustiti svoja mesta. Nemci vztrajajo.

Pariz, 21. februarja, d. Po poročilih listov službuje dosedaj v Poruhrju 12.000 francoskih železničarjev, ki bodo kmalu omogočili povsem normalni promet.

BELGIJSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK V PARIZU.

Pariz, 21. februarja, j. Belgijski ministrski predsednik Theunis je prispel danes ob pol dveh v Pariz. Pogajanja sta se udeležila tudi maršal Foch in general Weygand.

ANGLESKA PODPORA FRANCIJI.

Berlin, 21. februarja, l. Po razgovoru med poveljnikom francoskih zasedbenih železničarskih oblasti generalom Payotom in vod o angleških okupacijskih čet generalom Gossylem, so Angleži izpraznili na črti Düsseldorf-Dürren tri postaje: Dürren, Grenn in Boick, katero so takoj nato zasedli Francozi. Tako bodo mogli Francozi izvažati premoag iz Ruhrja po liniji, ki leži povsem v njihovem območju.

VTIS SKLEPA ANGLEŠKEGA PARLAMENTA V PARIZU.

Pariz, 21. februarja, s. Listi ugodno komentirajo dejstvo, da je bil v angleški spodnji zbornici odklonjen predlog liberalcev za intervencijo Anglije v ruhrskem konfliktu. Istočasno pa poudarjajo, da akcija Lloyd Georgea ni naperjena toliko proti Bonar Lawu kolikor proti francoski politiki in to je francosko veselje precej zagrnjelo. Radikalni listi pšejo, da je Lloyd George kot ekspozent manjšine sprožil misel, ki v deželi in po vsem svetu ne more ostati brez vpliva. Angleška politika je soglasno proti zasedbi ruhrskega ozemlja in proti francoskemu stališču o reparacijskem vprašanju.

Razsodba v Karolyjevem procesu

Vse Karolyjevo premoženje konfiscirano. Budimpešta, 21. februarja, s. Sodni dvor v Budimpešti razglasa danes razsodbo v p.emoženjski razpravi proti grofu M. haelu Karolyju. Vsa njegovega premoženja pripade vsled veleizdaje ogrski državi. Določbe trianonske pogodbe, po katerih so posamezniki vsled političnih zločinov nekaznjivi, se v slučaju Karolyja ne morejo uporabljati. Njegovo revolucionarno delovanje pomeni napad na ustavo. Kriv je poleg tega veleizdaje, ker je prišel iz kralja, da se je odpovedal prestolu, prevzel nato vodstvo oktoberске revolucije in si prilastil vso državno moč. Z reševanjem nacionalne ideje je pospeševal bolševizem, ki je povzročil v državi grozno škodo.

SOZALJE VODITELJEV DEMOKRATSKE STRANKE POVOJDOM SMRTI DR. TAVČARJA.

Beograd, 21. februarja, p. Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević in mnogi ugledni politiki demokratske stranke so danes brzojavno izražili sožalje gospod. dr. Tavčarjevi radi smrti dr. Ivana Tavčarja.

PROCES PROTI ATENTATORJEM NA RUMUNSKEGA KRALJA.

Bukarešta, 21. februarja, s. «Orientul» javlja: Danes je pričelo vojno sodišče z razpravo proti madžarskim atentatorjem, ki so pred časom skušali napasti kralja. Obtožencev je sedem in so člani društva «probujajočih se Madžarov».

Razširjajte „JUTRO“!

Kandidatske liste

Ljubljana, 21. februarja.

Ljubljanski volilni senat je včeraj ves dan razpravljalo o vloženih volilnih listah. Delo je bilo težavno, ker je treba ugotoviti komplicirane formalnosti, predvsem pa dograti, je li so predlagatelji tudi res volilci v volilnem okrožju. V tem oziru je zadelo sodišče na nepredvideno težko: cela vrsta občin je sploh ni vposlala volilnih imenikov, akoravno je rok že davno potekel. Vred tega se danes niti ne da ugotoviti celokupno število volilcev v kranjskem volilnem okrožju in pokrajinska uprava ni v, koliko kroglice mora imeti pripravljeneh. Kakor čujemo, je sodišče sklenilo odpisati v te občine posebne organe, ki bodo volilne imenike prinesli v Ljubljano. Ta ekspedicija, ki je žalosten znak, kako je pod sedanjim namestnikom zamarnjena politična uprava, se bo vrnila na stroške zamudnih in zaničnih občinskih funkcionarjev.

Volilni senat je danes odklonil obe republikanski listi, in sicer radi neizpolnitve predpisa člena 37. volilnega zakona. Radičević in novačarovi so namreč večino predlagateljev dobili v Belj Krajini, ki spada pod novomeško sodno okrožje. Za predlagatelje iz tega sodnega okrožja je potrebno še potrdilo okrožnega sodišča, da so vpisani v stalne volilne imenike, ki se nahajajo pri tem sodišču. Tega potrdila pri republikanskih listah ni bilo. Ker je rok za vlaganje list potekel z včerajšnjim dnevom, je reparacija po naziraju sodišča nemogoča.

Ostale liste za kranjsko (podoželsko) okrožje so potrjene in je njih definitivni razpored ta: 1.) SLS, 2.) SKS, 3.) NLS, 4.) NSS, 5.) JDS, 6.) SSDL, 7.) NRS, 8.) SSJ.

NAŠI RADIKALI

Včeraj smo na kratko karakterizirali tamozno štajersko kandidato listo radikalne stranke, ki je uprav sramoto izraz politične pokvarjenosti in nemoralne. Kranjska lista NRS je zopet karakteristična z druge strani: je skozinsko konservativna, odnosno reakcionarna. Srežki kandidati radikalov na Kranjskem so gg.: odvetnik dr. Ignac Malnorič za Črnomelj, tovarnar inž. Vlad. Staré za Kamnik in Litijo, trgovec Fran Vardjan za Kočevje, tovarnar Peter Kopina za Kranj in Trzin, profesor Miha Presl za Krško in Novo mesto ter veleposestnik Josip Lenarčič za Ljubljansko obalico in Logatec.

To ni posebno interesantno. Zanimivejši so n. pr. predlagatelji radikalne liste. Med njimi se nahaja cela Jadranska banka z drjem. Ažmanom na čelu, ravnatelj «Slavije» dr. Bole, bivši gledališki intendant prof. Juvančič, fin. prokurator dr. Souvan in še cela vrsta zanimivih imen.

Jadranska banka se je etablirala kot politična institucija. Kdor pozna razmere pri tem zavodu, bi sodil, da se bo banka povsem posvetila naporom, da reši, kar se rešiti da. Mesto tega so se njeni gospodarji povsem angažirali kot eksekutivni organi za radikalno in radikalne liste pri nas so pravzaprav liste Jadranske banke. Tudi radikalni list «Jutranje Novosti» je last Jadranske banke, ki zanj žrtvuje ogromne tisočake, kateri bi bili v prid klienteli sigurno boljše uporabljeni. Prihajajo dni bomo objavili nekatere podrobnosti, ki dokazujejo, kakšnih sredstev se polšača gospođa, ki servira našim volilcem velesrbsko radikalno stranko.

BUSTERSIČEVA LISTA ZA KRANJSKO OKROŽJE

NOSILEC LISTE: Dr. Ivan Susteršič. SREŽKI KANDIDATI Ljubljanska obalica in Kamnik: Franc Zaec, telef. mojster in posestnik, Zg. Siska; namestnik: Anton Stražisar, trgovec, Borovnica; Črnomelj: Josip Dolcar, cestni načelnik, Črnomelj; namestnik: Janez Bohte, posestnik, Zastava. Okraj Kočevje in Litija: Franc Bartol, lesni trgovec v Ljubljani; namestnik: Vekoslav Pele, les. trg. v Ljubljani, Kranj: Janez Jerab, župan v Velosevem; namestnik: Ivan Kregar, pasar in pos. v Ljubljani, Krško in Novo mesto: dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani; namestnik: Franc Peterca, posestnik v Ljubljani. Logatec: Fran Drobnič, pos., Nova vas; namestnik: Fr. Škrbec, lesni trg. v Ljubljani. Radovljica: Al. Peterman, pos. v Kranjski gori; namestnik: Ant. Rožič, gostilničar, Sv. Janez ob Boh. jez.

OFICIJELNA SOCIALISTIČNA LISTA V MARIBORSKI OBLASTI

NOSILEC Fran Koren, pekovski mojster v Celju. OKRAJNI KANDIDATI: Brežice in Šmarje: Ivan Baraga, železničar, Brežice Martin Umek, posestnika sin, Piršenberg, Globoto. Celje in Slovenjgradec: Fran Jelen, železničar, Gabejce, Andrej Martinšek, rudar, Velenje. Murska Sobota in Dolenja Lendava: Valentin Hrstnik delavec in župan, okolica Celje; Ernest Bratec rudar, Griče. Končice in Mozirje: Ludvik Flor, posestnik, Oplotnica; Karl Lešnik, posestnik, Vošnjak, Laško in Pre-

valje: Ivan Krušič, strugar, Trbovlje; Peter Logar, strojnik, Mežica. Ljutomer: Rudolf Spangl, strojvodja, Velenje; Fran Treter, rudar, Zabukovca. Maribor desni breg: Alojz Leskovšek, strokovni tajnik, Celje; Josip Dora, poslovođa, Slov. Bistrica. Ormož in Ptuj: Fran Rozman, mizar, Ptuj; Anton Talan, usnjar, Ptuj.

Predstavniki v glavnem volilnem odboru: Alojz Leskovšek, Ivan Krušič; namestnika: Rudolf Čebular, zasebni uradnik, Gabejce in Fran Jelen.

GOSPODARSKA STRANKA ZAGORSKEGA V MARIBORU

Kandidira poleg nosilca liste Zagorskega še sledeča gospođa: Maribor, levi breg: Ivan Gal'ot, železničar v Mariboru; namestnik: Simeon Klemenčič, sluga v Mariboru. Maribor desni breg: Jakob Logar, brivski mojster v Mariboru; namestnik: Alojz Kovačič, pekovski mojster v Teznu.

Drugi stranka ni postavila kandidatov. Za predstavnike v glavnem volilni odbor pa so nominirali: Franjo Zagorski ter Ivan Gal'ot; namestnika: Jakob Logar in Valentin Breže, finančni preglednik v pokoju. Zanimivo je, da je bila lista napisana na velikem plakatnem papirju in zamazana, medtem ko so vse druge stranke imena lepo s strojem napisale.

KOROŠČEV SHOD V MARIBORU

Razprava o poljskih in laških fašistih.

e. Maribor, 21. februarja. Nocoj je sklicala klerikalna stranka v Gambinovo dvorano shod, na katerem je namesto naznanjenega Žebota govoril dr. Korošec, zelo zmerno, namesto o Orjunaških o — italijanskem in poljskem fašizmu. V precejšnjem številu navzoči Orjunaški so vehementno ugovarjali govorniku, katerega njegovi pristaši niso nič branili. Žebot je stražil vrata s svojimi pretepači, da ne bi prišli vanjo nasprotniki. Krojača Cotarja in g. Doležala je vrgel ven s silo, čeprav je bil shod javen. Proti temu je protestiral celo policijski komisar. Shod je bil sklican za pol osmo uro, a klerikalci so še pred sedmo zasedli dvorano, ker so se bali Orjunašev. Udeležencev shoda je bilo le kakih 150.

NAŠA ŠKRINJICA V LJUBLJANSKEM VOLILNEM OKROŽJU JE PETA!

Mariborska preiskava

Maribor, 21. februarja. Včeraj so arretirali v zvezi z napadom na Cirilovo tiskarno delavca Andreja Vuga. Vse doslej radi tega napada arretirane osumljenice so sprejeli pod svojo odgovornostjo zaščito mariborski narodni odvetniki in to brezplačno. Skoro vsak izmed 14 osumljencev ima svojega branitelja.

ZANIMIVA IZJAVA POSLANCA DROJENIKA

Sinoči je objavilo glasilo SKS v Mariboru «Kmetka moč» o napadu na Cirilovo tiskarno izjavo nosilca štajerske liste SKS bivšega poslanca Jožeta Drojenika, ki je napravila na mariborsko javnost mučen vtis, ker si je vsakdo tolažil tako, da hoče g. Drojenik zatajiti svoje najbližje sodelavce, ki so pri Orjuni zlasti, inž. Vedernjaka in učitelja Skala, katera vodita mariborsko strankino tajništvo SKS ter sta zavzemala v Orjuni odločilna mesta. O aretaciji in odpustu inž. Vedernjaka iz drž. službe ne omenja «Kmetka moč» niti besedice.

Notica se glasi: «Dosedaj še neznan storilec so v noči na 13. t. m. vložil v mariborsko klerikalno tiskarno in zločinsko uničil stroje. To početje odkrito obsojamo, ker smatramo to za uničevanje narodne lastnine. Mi odklanjamo od tega vsako odgovornost kakor tudi obsojamo vsako nasilno dejanje fašistovskega recepta. Zahtevamo da sodišče proti storilec po zakonu postopa, najsi bodo to pripadniki te ali one stranke. Mi odklanjamo odločno državljansko vojno, kar imajo taka dejanja kot nezgodno posledico. Pozivamo državno oblast, da vzdrži red in mir in čuva svojo avtoriteto, da bodo taki žalostni izbruh nemogoči. Josip Drojenik, narodni poslanec.»

Upravništvo «Jutra» prosi oze, ki so prejeli «Jutra» na ogled, da se poslužijo včeraj listu priloženih polonije in pošljejo naročnino, ker jim bo sicer priloženo list ustavitl. Obenem prosi stare naročnike, da nemudoma pravnostno zaostalo naročnino po položnicah, ki so jim bile poslana že izpolnjene.

Dr. Jakob Kavčič †

Včeraj je umrl v Ljubljani v visoki starosti bivši predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu gosp. dr. Jakob Kavčič. Odkar je stopil v pokoj je stalno naselil v Ljubljani, kjer si je še pred vojno postavil v Kolizejski ulici nasproti gimnazije lično vilo. Dr. Jakob Kavčič je bil poleg dež. sodnega svetnika Hrena najstarejši slovenski sodni vpokojenec, ki je imel za narodno stvar, zlasti kot kulturni delavec na polju našega pravoslovja, izredno velike zasluge. Tozadovne članke in razprave je pisal v «Slovenski Pravnik» in knjigah družbe sv. Mohorja. Tudi je priredil kazenski zakon in kazensko - pravdni red v slovenskem jeziku. Kot uradnik je bil nedosegljiv v pridnosti in točnosti. Z vestnostjo je obenem združeval veliko dobrodelnost tako, da je bil med narodom splošno priljubljen in visoko spoštovan. Slava njegovemu delu in spominu!

NAŠA ŠKRINJICA V MARIBOR/ SKEM (STAJERSKEM) VOLILNEM OKROŽJU JE PRVA!

Politične beležke

† Sestanek odborov krajevnih organizacij JDS v Ljubljani se vrši danes ob pol 6., odnosno po žalnem sprejdu v tajništvu JDS (Narodni dom). Polnoštevilna udeležba obvezna! Predmet razprave: priprave za volitve.

† Minister Velizar Janković, ki se je te dni mudil v Ljubljani in na Bledu, je prispel v Slovenijo neposredno iz Bakra, kjer je imel v nedeljo radikalni volilni zbor. Minister Janković namreč kandidira v hrvatskem Primorju. Njegovo kandidaturu pa hrvatski Primorci smatrajo za čisto provokacijo, saj je njegov osebni organ «Balkan» še nedavno predlagal — izvršitev londonskega pakta. Toda minister Janković se je v Bakar pripeljal v posebnem salonskem vozu, nastopal povod z ministrskim dostojanstvom, obiskal poedine veličine — zaradi čajanke in volilnih kroglic — ter obljubil «orden». Na javni skupščini, ki je potekala brez incidentov, se je previdno izogibal perehemu jadranskemu vprašanju, zato pa je obljube sopal kot zdrob. Kako se je vse skupaj dojmilo hrvatskih Primorcev, o tem molčijo viri. Minister Janković se je nato odpravil v Slovenijo, odkoder je gotovo tudi odnesel «najlešje spomine!»

† Ponoč radikalne partije. Eden izmed kandidatov, na katere je radikalna stranka, kakor pravi, «ponosna», je železničar Jože Nahtigal. O njem pripoveduje Naprej, da se je še 28. januarja na socialističnem zboru v Mariboru silno ogroval za spravo med socialisti in komunisti ter kričal: Prokleti boste, če ne greste v eovno socialistično fronto! Nato se je ljuto tonel za mandat s prof. Pavajom. Izgubil je bitko ter se — vpisal med radikale.

† «Naprej» zopet izhaja. Včerajšnja naša vest, da je «Naprej» prenehal izhajati, je bila le poluočena. Tiskarna je list radi neplačanih računov ustavila in «Naprej» v terek ni moral iziti. Medtem je pa g. Bernot dobil nova srodstva in sicer toliko, da se je, kakor pravi, «Naorejevo» stanje «presredljivo zboljšalo» in da mu «življenjske sile rapilno rastejo». List zopet izhaja, kar mu iz vsega sreča privoščimo. Prav nič se nisimo veselili, ko smo čuli, da je prenehal. Nasprotno!

† Mariborska radikalna lista je vzbudila v Mariboru veliko senzacijo in še večje veselost. V splošnem jo nazivajo dezertersko listo, ker je namreč večina kandidatov presedalo že vsaj iz par strank, kakor n. pr. dr. Drnovšek, ki je celo polpisan na demokratski listi, ali železničar Jože Nahtigal, ki je izstopil iz socialistične stranke, ki je kljub njegovemu predlogu, naj izvoli njega, izvzvola za kandidata dr. Pavaja. Tudi Kopina je še pred par dnevi agitiral za demokrate. Ko so se rogajenja med radikali in Nemci razbila, je pozval dr. Grasselli njega in še tri druge invalide in jim obljubil preskrbeti dovoljenje za varietetno gledališče nad grajsko kletjo, če vstopijo v radikalno stranko. Nemci trdijo, da radi svojih meščanskih volilcev niso mogli vstopiti v listo, kjer so stali komunisti kakor Nahtigal in Koren. Vendar pa je na radikalni mariborski list najmanj polovica zaprizenih Nemcev, med njimi tudi apaški župnik Potzinger, ki je doslej govoril na shodih SKS. Zanimivo je, da se je dr. Grasselli, ko so se na sodišču vlagale liste, skrtil, zato da je bila njegova lista zadnja, kakor so to «Jutranje Novosti» že prejšnji dan naznanile.

† Blagoslovljanje Radičević republikanskih zastav. Radičević republikanski seljaki nabavljajo društvene prapore z napis: «Vjera in Bega i seljačka sloga! Zivjela republika!» in jih dajo cerkveno blagoslovljati. Take ceremonije so se zadnje nedelje vršile v Starem Petrovem selu, Vrbovi in Belem bregu. Poč žegnano zastavo bo Radičeva agitacija gotovo še bolj uspešna. Ta Radičeva republika — z duhovniško asistenco in blagoslovljeno vodo — je pa res vsemu svetu dika! † «Slava in čast Mussoliniju» Pod tem naslovom je izšel v «Balkanu», glasilo ministra sabračaja g. V. Jankovića, slavoslov Mussoliniju povodom ratifikacije konvencij z Jugoslavijo. Novosadski nacionalistični «Vilovdan» je radi tega primerno okrcal «Bal-

kan», češ, da je Mussolini samo pripravljeno izvršiti že sklenjeno in ratificirano rapalsko pogodbo, ki je bila od Jugoslavije naravnost izsiljena in ki pomeni za Jugoslavijo pravi rop njene ozemlja. «Balkan» je radi tega zelo užaljen in pravi, da ponavljaj svoj vzklík «Slava in čast Mussoliniju», ker edino Mussoliniju se imamo zahvaliti, da med nami in Italijo ni prišlo do vojne! Za naše po rapalski pogodbi zaslužene brate pa pravi «Balkan»: «Ko bi jih tudi osvobodili, ko bi mi to mogli storiti, bi imeli samo večjo volilno vojsko «človečanske» republike in Koroševih orlov. — Da se ne bi mislilo, da v takem protinarodnem duhu pišejo srbski listi sploh, omenjamo uvodnik v «Demokratiji», ki se tudi peča z Mussolinijevo ulogo pri ratifikaciji santamargheritskih konvencij. «Demokratija» pravi, da se je Mussolini odločil za ratifikacijo zato, ker je Italija na znotraj razstrojena in se v takih razmerah mora konsolidirati vsaj na zunaj, da dobi časa za notranjo konsolidacijo. Mussolini je dobro vedel, da bi moglo daljše izzivanje Jugoslavije samo prekmalu ustvariti moment, ko se naše tudi nova prerajena Bolgarska v veliki in močni Balkanski zvezi. Mussolini je moral sprejeti rapalsko pogodbo in konvencije, ker mu nikakor ni konvencionalno izzivati vojne.

† Nova komunistična afera. V terek je bila izvršena v Beogradu precej senzacionalna aretacija. Policija je dobila namreč pred nekaj dnevi obvestilo, da bo nekdo prejel od pošlužnice Wiener - Bankvereina 50.000 Din, poslanih od Ilije Milkića z Dunaja. Poseben detektiv je zato že več dni opazoval ljudi, ki so zahajali v imenovano banko. V ponedeljek popoldne je v restnici geometer Milan Marinković dvignil 49.800 Din, ki jih je poslal Milkić z Dunaja. Čim je geometer z denarjem prekoračil prag banke, ga je zgrabila roka detektiva in mu napovedala aretacijo. Pri zaslišanju je Marinković priznal, da je res dobil navedeno vsoto od Milkića, izgovarjal pa se je, da gre tu le za povračilo dolga, češ, da je med vojno posodil Milkiću v Švici 12.000 frankov in 30.000 Din. Dne 9. januarja je prejel na račun dolga 41.000, nekaj dni pozneje 30.000, sedaj pa 50.000 Din za nakup živine. Policija Marinkovićevemu zagovoru ni verjela, posebno, ker ni imel nobenih potrdil da je v restnici posodil Milkiću kak denar. Splošno se domneva, da je bil Milkićev denar poslan za komunistično propagando in je bil geometer Marinković zato pridržan v zaporu.

SKRINJICA NAPREDNEGA BLOKA V LJUBLJANI JE ČETRTA!

Po svetu

— Žilne aspiracije na madžarski prestol. Kakor smo že poročali je grof Appony dospel v San Sebastiano, da obišče razkraljico Zito in da sporoči njene želje madžarski vladi. Kakor poroča časopisje je Zita ob tej priliki izjavila, da mora Madžarska na vsak način čuvati njene in njenih otrok pravice do madžarskega prestola. Zita namerava celo izdati tozadovno proklamacijo na madžarski narod.

— Japonska in Vatikan. Kakor smo že svojčas poročali, je hotela japonska vlada ustanoviti pri Vatikanu svoje poslanštvo, da bi bila tudi ona zastopana na papeškem dvoru, kakor so druge velike države. Sedaj poročajo iz Tokija, da je japonski parlament tozadovno postavko v državnem proračunu črtal, tako da za enkrat z japonskim poslanštvom pri Vatikanu ne bo nič.

— Kemal paša za emancipacijo Turkinj. Kemal paša nastopa uspešno kot modernizator muslimanskega sveta. Nedavno je imel v Angori predavanje, v katerem se je zavzemal za enakopravnost Turkinj z moškimi v vseh ozirih. Ugotovil je velik napredek feminističnih stremeljen na zapadu in je pozval turške žene, naj enakopravno z moškimi delujejo za povzdigo in kultiviranje naroda.

— Friderik Masson umrl. V Parizu je umrl dosmrtni častni tajnik Francoske akademije zgodovinar Frideric Masson, ki je samo o zgodovinski dobi Napoleona izdal enajst knjig. V Parizu se vrše velike priprave za njegov slovesen pogreb.

— Bivši nemški in avstrijski častniki vstopajo v kemalovo armado. Te dni jih je preko Solije odpotovalo v Angoro nekoliko, da se pridružijo svojim tovarišem, ki služijo v turški vojski že izpred vojne.

— Očepklje čefa ruske trgovinske mislje. Iz Prage poročajo, da je bil šef ruske trgovinske mislje v Pragi, Moskovenko, naglo ter brez vsake utemeljitve in predhodnega pojasnila od sovjetske vlade odpoklican. Sumi se, da je bil odpoklican, ker je v čeških gospodarskih listih objavil par člankov, s katerih vsebino se ni strinjala moskovska vlada.

— Obsodba komunistov na Poljskem. Te dni je bil v Varšavi končan proces proti članom komunistične organizacije, ki je trajal 21 dni. Sodišče je obsodilo 74 oseb in sicer na 10 let ječe, 11 na 8 let, 3 na 6 let, 2 na 5 let, 16 na 4 leta, 5 na 2 leti in 1 na 1 leto. 29 obtožencev je bilo oproščentih.

— Rusko-japonski odnošaji. Iz Tokija poročajo, da je parlamentarna opozicija sklenila pozvati japonsko vlado, da takoj sklene mir z Rusijo in upostavi z njo prijateljske odnošaje.

Prosveta

Ljubljanska drama

Petek, 23.: «Vojiček». E. Sobota, 24.: «Ugrabljeni Sabinke». D. Nedelja, 25.: ob 3. popoldne: «Živi mrtvec». Izv. Ob 8. zvečer: «Za pravdo in srce». Izv.

Ljubljanska opera

Petek, 23.: «Rigoletto». Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. D. Sobota, 24.: «Mefistofeles». B. Nedelja, 25.: «Prodana nevesta». Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izv. Ponedeljek, 26.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 22.: Gostovanje baletnega ansambla zagrebške opere. Izv. Sobota, 24.: Schönherr: «Ono». Premiera. A.

Mestno gledališče v Ptuju

Nedelja, 25.: «Sedemnajstletni». Gostujejo člani celjskega mestnega gledališča. Začetek ob 18. uri.

Iz ljubljanske gledališke pisarne. V četrtek dne 22. februarja, na dan pogreba dr. Ivana Tavčarja, dolgoletnega predsednika Dramatičnega društva itd., ustanova v znak žalosti dramsko in operno gledališče zaprti. Za četrtek napovedana predstava «Rigoletto» z gospe Vesel-Polo in gg. Balabanom, Kovačem, Zathayjem itd., se poje v petek dne 23. februarja za red D. Za petek dne 23. februarja bo gostovala gospe Ada Poljakova kot Marinka v «Prodani nevesti». Gospe Poljakova je pela to vlogo zadnje dni v Beogradu trikrat z velikanskim uspehom.

«Gledališkega lista» 19. številka je ravnokar izšla z običajnim repertoarjem in z značilnim govorom Br. Nušiča ter poročilom o solnograških slavnostnih predstavah. Stane 3.30 Din in se dobiva tudi pri gledaliških biljeterjih.

Mestno gledališče v Celju. V nedeljo dne 25. februarja gostuje celjsko mestno gledališče v Ptuju z dramo «Sedemnajstletni». Člani dramatičnega društva so jo igrali v Celju dvakrat z najlepšim uspehom, ker je igra ugañala po vsebini, zlasti pa po prvotni kreaciji posameznih glavnih tipov. Začetek je točno ob 18. uri. Nedorasli mladini obisk ni primerec.

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo dne 25. februarja ob 15. uri S. Tučičevo dramo «Golgota», ki nam predčuje križev pot človeka-mena, hrepenenja po življenju v katero ga vede On — Kristus sam, češ: «Idi in okusi življenje!» Toda življenje je varljivo in povzroča greh, kes pride prepozno in človek stoji na Golgoti, osamljen, proklet od nekdanjih sobratov. Toda On mu zakliče s križa v tolažbo: «Tukaj sem vedno razpet radi vas in večno živ za vas».

Dopisi

ŠT. VID PRI LJUBLJANI. Bivši naš šolski vođa, g. Janko Zirovnik, sedaj v Borovnici, je bil pred kratkim odklikovan z redom sv. Save, prosvetitelja jugoslovenskega naroda. Njegovo odklikovanje je vzbudilo v naši občini med vsemi pošteno mislečimi veliko zadoščanje. Možu, ki je posvetil vse svoje življenje procvitu naše mladine, ki jo je poučeval v svojih prostih urah v petju, kmetijstvu, vrtinarstvu, družabni obliki in narodnih in človeških vrlinah, iskreno čestitamo k odklikovanju in to tembolj, ker so ga v dobi, ko je vladal na Kranjskem črni klerikalizem, v zahvalo za njegovo neumorno delovanje takorekoč kazensko prestavili iz St. Vida in ga iztrgali svojim ljubljenim učencem. Kraljevo odklikovanje je sedaj obsodilo njegove proganjalce, ki sramežljivo povešajo glave. Njegovi učenci pa mu pripravljajo slavnost, da bo spoznala tudi mlajša generacija, kdo je bil priljubljen oče in vzgojitelj St. Vida. Ključemo mu: Na mnoga leta in na svidenje!

TRBOVLJE. Člani dramatične šole so priredili v nedeljo, 18. t. m. v dvorani «Delavskega doma», ki je bila razprodana, Molere - F. Juvančičevo komedijo «Namišljeni bolnik». Videlo se je takol, da je bila igra dobro studirana in režirja v rckah Udruženja. Čestitati moramo gg. Šestu, Železniku, Drenovcu in gospe Juvanovi iz Ljubljane, ki hodijo poučevati. Tako dobrega igranja nismo pričakovali. Upamo, da pred sklepom dramatične šole nastopijo člani še v kakih dramih, hvaležne publike gotovo ne boje manjkalo.

SLOVENSKA BISTRICA. Zabavni večer, ki ga je priredila naša «Citralica» prošl četrtek, je zelo lepo uspel. Naši domači diletantje so, kakor navadno, tudi tekrat odnesli dosti aplavza pri nastopu igre «Popolna žena». Posebno so bile požrtvovalne naše narodne dame, ki so se res potrudile, da bi ta večer kar najlepše potekel. Dvorana hotela «Beograd» je bila jako kuskno okintana. Cela prireditelj je bila dokaz družabne harmonije, ki vlada med tukajšnjimi narodnimi krogi. Čisti dobček se je podaril stro-mašnim učencem deške in deliške šole za nakup šolskih knjig. — Vsem, ki so k temu silnitemu večeru pripomogli, gre najlepša hvala za trud in požrtvovalnost. — Citralica uprizori v soboto, dne 24. t. m. ob 20. uri zvečer, in v nedeljo dne 25. t. m., ob 15. uri popoldne v dvorani hotela «Beograd» igro «Cigani».

Pogreb dr. Ivana Tavčarja na Višokem, se bo vršil, kakor smo že poročali, jutri dopoldne ob 11. Krsto prepeljejo še danes zvečer iz Ljubljane, kjer se bo razšel pogrebni sprevod pri Sv. Krištofu, s sammi v Poljane, kjer ostane žez noč v tamkajšnji cerkvi. V petek dopoldne jo nato položijo v rodbinsko grobnico, ki jo je pustil pokojnik zgraditi še lansko jesen. Gorenjski lovci se udeležijo pogreba v kroju. — Nad rakvijo, ki bo danes do 16. izpostavljena v vestibulu I. nadstropja v srednjem traktu magistrata, bo visela velika nova slika, ki jo je naslikal akad. slikar I. Vavpotič za sejno dvorano občinskega sveta.

Madžiri o pokojnem generalu Borojeviću. Iz Budimpešte poročajo, da je vdova bivšega avstrijskega generala Borojevića naprosila budimpeštansko občino, da ji dovolji bivanje v Budimpešti. Mestna občina je to prošnjo odbila z motivacijo, da je njen mož sodeloval pri revolucionarnih odborih za ustanovitve Jugoslavije!

Pogreb Ivana Mankoča se je vršil v Trstu v torek popoldne. Bila je to žalobna slavnost, na kateri so prišla do pretežitvega izraza čustva, ki jih je tržaško slovenstvo gojilo do pokojnika. Zajedno s pokojnim Mankočem so prepeljali iz Ljubljane v Trst tudi njegovo pred dvema letoma tukaj umrlo sestro Karlo, vdovo Margreiter in se je vršil v Trstu skupen kondukt. Redek slučaj, da sta brat in sestra, ki sta se v življenju gorečo ljubila, združena na svoji zadnji poti.

Umri je v Ljubljani g. Anton Petrovič, poštni uradnik. Pogreb je bil včeraj popoldne. N. v. m. p.

Imenovanja v poštini službi. Kakor to nam sporoča, so gg. Evgen Križaj, Vojteh Pušelnik in Karel Urbančič imenovani za kontrolorje I. razreda pri pošto-brzojavni direkciji v Ljubljani.

Impremembe v državni službi. V davčni službi so imenovani: Vinko Premk za višjega davčnega upravitelja v Krškem, Vinko Pirnat za davčnega upravitelja pri davčnem okrajnem oblastvu v Kranju, Zdenko Stofa za davčnega upravitelja v Kočevju, Matija Mavrovč za davčnega upravitelja pri davčnem okrajnem oblastvu v Kočevju, Karel Brač za davčnega oficijala v Celju, Mijo Pač za davčnega oficijala v Mariboru, Viljem Vovk za davčnega asistenta v Korčeni. Za davčne praktikante so imenovani: na Brodu Martin Trojner, v Ptujju Ivan Vovk, v Velikih Laščah Rudolf Kršinek, v Novem mestu Jakob Koselj, v Radovljici Vinko Beznik in pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani Franc Ruzar. — Pri celškem pošto-telegrafnem uradu je Ivan Ledenic imenovan za računarnega poštara 6. razreda. — Steljo so upokojili: višja davčna uprave in Ninko Drvenič in Ljutomera in Josip Boc v Mariboru davčni oficijal Anton Jerčan na Brodu, pošto-brzojavni uradnik Leopold Božič in poštna upravnica Marija Uran.

Kolkovnje vlog na konzulate. Generalni konzulat naše kraljevine v New Yorku opaka, da se vloga, ki se pošilja iz tuzemstva neposredno na naslov naših diplomatskih zastopstev in uradov, večinoma nekolikovane. Zato se spozorjajo stranke, da velja za diplomatske urade iste kolkovinske predpise, kakor za tuzemske urade in oblastva. Generalni konzulat javlja, da se nekolikovane vloge iz tuzemstva ne bodo jemale v obzir, razen vloge, tičebe se zapušinskih zadev, kjer se bodo kolkovinske pristojbine zahtevale naknadno od prosilcev.

Avstrijske policijske službe. Bivši namestnik policijskega ravnatelja v Ljubljani zloglasni dr. Miha Skubl je imenovan, kakor poročajo avstrijski listi, za človeka svetla pri policijskem ravnanstvu na Dunaju.

Prostavniki nemške kandidatne liste na volišča. Našo javnost bo gotovo nestrastni imenik nemških nacionalcev, ki ostentativno silijo v javnost z izjavljanjem nemške nacionalne kandidatne liste. Zato objavljamo še čuvarje nemško-remenskih štrinjic po nekaterih voliščih. Maribor volišče L: Karl Nasko, dr. Otto Badl, II: Josef Baumeister, trgovec; dr. Franz Brandstätter, koncipient pri dr. Oroša, III: advokat dr. Oskar Orosel, trgovec Wilhelm Linninger, IV: Anton Plotič, vrtnar v Melju; Friedrich Grilletz, uradnik, Melje, V: Franz Felber, lesni trgovec; dr. Johann Schmitter, koncipient pri dr. Mühlensu, VI: Alois Frei, posestnik; Alois Anr, posestnik, VII: Wilhelm Wregg, trgovec, Stritarjeva ulica; advokat dr. Lothar Mühlisen. — Celje L: advokat dr. Fritz Zangger, gostilničar in mesar Franz Rebeuschegg, II: dr. Georg Skoberne, advokat, Maks Peschitz, odvetniški uradnik.

Glavni napadalec na kandidata Dimitrijevića. O znamenem napadu na zemljišniškega kandidata Dimitrijevića, ki se je izvršil v poslopiju okrajnega glavarstva v Rogatici v Bosni po naročilu radikalnega okrajnega glavarja in v njegovi navzočnosti, poroča »Beogradski Dnevnik« naslednje posameznosti: »Bando, ki je izumrvala Dimitrijevića in mu slovniti tri rebra, je vodil neki Niko Batinč, o katerem smo dobili naslednje informacije: To je telesno zelo razvit človek in čisto navaden cestni razbojnik, ki se ga lahko plača s kozarcem žganja ali zavojem tobaka, da koga dobro prepepe. Pred vojno je »operiral« na cesti med Sarajevom, Rogatico in Višegradom in je govoril, da se peča s trgovino svinj. Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je

javil komandantu mesta v Prači in se ponudil, da bo izdal vse, kar mu je znano o srbski propagandi v tamošnjih krajih. Na podlagi njegovih izpovedi je bilo takoj zaprtih na stotine mož, žena in tudi otrok iz sarajevskega, rogatiškega in višegradskega okraja in mnogi od teh revežev so bili postreljeni ali obeseni, ker Avstriji so posebno leta 1914 prav »evropsko« gospodarili v Bosni, tako da je bila med Pračo in Palo nekoliko dni otvorjena apnenica, v katero so »kulturalni« Avstriji metali srbske žene in otroke — vse na podlagi denunciacij tega Niko Batinča. In to zver v človeški podobi, ki bi ga morali postaviti pred sodišče in na vesala, najemajo radikalci, da napada in mrevari njihove politične nasprotnike!

Narodni dom v Kranju. Poročajo nam: Neke vrste ljudem ne da Narodni dom v Kranju mirnega spanja in iščejo leka v »Slovenčevih« predah. Zaganjanje so pri vsaki priliki ob to veličastno stavbo, ki bo kmalu v vsej svoji velikosti vrla na to smešno prilikavoce. Naj vendar ne mislijo, da s svojim besvanjenjem morejo še kaj »škodovati«. Tj upi so jim že lani splavali po vodi in sedaj si lahko privoščijo popelen mir, ker so na kmethih glade smrek tudi že opravil svoje delo, ki prav lepo karakterizira nje in njihove zapeljance. Naj se pa tega spominjajo tudi tedaj, ko bodo sami na tem in bodo pobirali prostovoljne doneske za eno ali drugo svojo ustanovo. V koliko pa je v tem podletju nastal zastoj, bodo pa kmalu sami imeli priliko uveriti se na licu mesta, če jim še ni znano, da se pozimi ne zida. Nameni, kojim bo stavba Narodnega doma, čim bo dovršena, posvečena, pa so prevzvišeni, da bi jih napram obiskurnim pisatnem hoteli pojasnjevati ali celo zagovarjati. In to velja enkrat za vselej!

Otvoritev prometa s Sušakom. Promotno ministrstvo je izdalo naredbo za zagrebški železniški direktorji, da naj ta takoj napravi potrebne korake za otvoritev železniškega prometa s Sušakom. Najprej se otvori blagovni promet, osebnosti pa šele po končni evakuaciji.

Hacker in komp. ter zagrebške firme. Inšpektor finančnega ministrstva g. Starčević, ki je v Zagrebu vodil preiskavo glede zadeve propadla trdke Hacker in komp., se je vrnil v Beograd. Preiskava je dosegla več krivcev, ki so po posredovanju omenjene trdke spekulirali z valuto. Dosedanji potek preiskave je pokazal, da v tej aferi ni kompromitirana nobena beograjska banka.

Avstrijski industrijski žele graditi tvornice sladkorja v Subotici. Iz Beograda poročajo, da je konzorcij več dunajskih industrialcev naprosil naše ministrstvo trgovine, da se mu dovolji zgraditi tvornice sladkorja v Subotici. Konzorcij obljubi, da bi bila ta tvornica namodernejša urejena in najprej v naši državi. Ministrstvo še proučuje pogoje.

Novo tobačne tovarne. V generalni monopolski upravi so izdelani načrti za gradnjo novih tobačnih tovarn v Smederevu in Velesu, torej dveh, ne treh, kakor smo pomotoma poročali. Z gradnjo se prične že letos. Za gradnjo je odobren kredit 40 milijonov dinarjev. Vrh tega pa se tobačna tovarna v Nišu razširi tako, da bo morlo predelati dnevno 2000 kilogramov tobaka. Vse tovarne bodo opremljene z najmodernejšimi stroji.

svoja hiša. Bofoj se kazal, jo s ponarjenim potnim listom pobegnil v Srbijo, kjer si je pridobil znatno premoženje in si kupil lepo posestvo. Te dni se je vrnil v Nadal, kjer pa so ga takoj spoznali in izročili roki pravice.

Posledice izveza prašičev. Prejeli smo: Izdelovalci kranjskih klobas in drugih mesnih izdelkov občutijo naravnost katastrofalno te posledice. Tozadnevni obrati po veliki večini pučajo. Zaradi pomanjkanja prašičev se cene istim gostostano dvignjo, tako da stane danes kg mesa po večini že od 28 do 30 Din, v sled česar seveda tudi tozadnevni pristni mesni izdelki postajajo že naravnost specialiteta in v kratkem morda tudi že rariteta. Za take in enake blagohotnosti se bodo najhoteje revanžirali pri bližnjih volitvah s krogliemami.

Od strahu umrl v zaporu okrožnega sodišča v Subotici je prošli petek umri neki Novak, ki je bil pred tremi meseci obsojen na smrt, ker je umoril svojega očeta, mater in brata. Po obsodbi je bil močno depimiran ter je umrl od strahu pred smrtno kaznijo.

Mrtvo dete so našli prošle soboto v podstrešju dvorišnega poslopja gostine Tolovič v Zagrebu. Detomora je bila osumljena gostilničarka kuharica Marija Kern, ki se je bila ponoči nagloma oddaljila iz službe. Kernova je na policiji dejanje priznala ter izjavila, da je dete položila v podstrešje na tla; kaj se je nadalje zgodilo z njim, ji ni znano. Marija Kern je rodom iz Hotemaž v kranjskem okraju. Oddala so jo začasno v bolnico; ko ozdravi, jo izroče sodišču.

Grd zločin je zagreblj v novosadski okolici kmet Marko Trivić. Povabil je nekoliko prijateljev na večerjo, a v veselje razpoloženju je prišlo kmalu do prepri. Trivićeva žena je začela izganjati pijano družbo iz hiše in to je Trivića tako razjezilo, da je pograbil puško in nameril na ženo, hoteč jo ustreliti. To so sicer gosti preprečili, a Trivić je vendar sprožil puško in enega izmed gostov težko ranil, ukanar so drugi gosti hitro odšli. Neki sosed je pa silil strel iz puške in je prišel k Triviću. Ko je tam zagledal težko ranjenega, je rekel Triviću, da ga bo naznanil, ta je pa hitro potegnil nož in ga zasadel sosedu naravnost v srce, tako da je bil ta takoj mrtev. Po umoru je Trivić odšel od doma in se sam javil oblastem.

Zverina v človeški podobi. Mleina Ana Vago je prišla v Beograd in je hotela obiskati neko sorodnico. Ker je bila v mestu popolnoma tuja, je vprašala pri hotelu »Slavija« v službi stoticega orožnika za Vasiho ulico. Orožnik je takoj dobil slabe misli in je svetloval dekletu, naj malo počaka, ker bo kmalu zamenjan v službi in potem jo sam odpelje v Vasiho ulico. Deklece je bilo veselo, ker je bilo lažno in je komaj čakala na večerjo pri sorodnici. Orožnik je bil res kmalu zamenjan in je odvedel dekletko — pa ne proti Vasihi ulici, temveč proti Karlovičevemu parku. Ko sta bila sama, je staval dekletu »predlog«, ki ga je to odklonila, ukanar je orožnik dekletku kratkoma zamašil usta, da ne bi moglo vpiti. Ko se je nesrečnica vseeno z vse močjo branila, jo je zverinski človek neusmiljeno do onemoglosti pretepel, potem pa zadostil svoji pohoti. Po izvršenem zločinu je odvedel zverinski pohotnež dekletko v neko gostilno na večerjo; kdo ve kake namene je še imel z njo. Ljudje v gostilni so pa sumili, da pri čudnem paru nekaj ni v redu in so obvestili najbližji policijski komisariat. Oba, pohotnež in njegova žrtev sta bila odpeljana na policijo, kjer je dekle vse povedalo in končno tudi orožniku ni preostalo drugo, kakor svoj zločin priznati. Bil je pridržan v zaporu in prišel bo seveda pred sodišča.

Defraudacija v tobačni upravi. Sarajevska policija vodi preiskavo zaradi velike defraudacije v tamkajšnji tobačni upravi. Poneverjena vsota znaša nad 50 tisoč Din. Sumnja leti na uradnika Korčeca, ki je izginil iz Sarajeva.

Boj med roparji in policijo. V hišo trgovca Mihajla Molnarja v Subotici je prošli ponedeljek pri belem dnevu prišlo pet oboježenih mož, ki so zahtevali od trgovčeve žene, naj jim takoj izroči ves donar. Ker se je žena branila, so roparji začeli streljati. Trgovčeva žena je ostala na mestu mrva, njena slučajno navzoča prijateljica pa težko ranjena. V sled streljanja je prihitela policija in pričelo se je živahno streljanje. Eden izmed razbojnikov je bil ustreljen, eden pa ujet; ostali trije so pobegnili.

Tatvine v Ljubljani. V ponedeljek je neki 20letni mladenič ukradel v Rusovi gostilni Pred igriščem okoli 3000 K denarja v ravnih bankovcih in nato neopazeno izginil iz lokala. — Neznani storilci so vlomili v klet zavoda »Josephinum« in se polastil za preko 3200 K raznega prekajenega mesa. — Babici Mariji Suhadole v Zeleni jami je zmanjkala z ovčjo volno nabasana šimnica.

Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znakom »Peko« so najbolj in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Pogreba se iz mestne pristave v Ljubljani kovaški pomočnik Franc Kežar iz Sorice. Od petka se ni več vrnil na delo in ni o njem nobenega glasu. Mladenič je zelo slabega posluha; obločen je bil preprosto in je nosil platneno čevlje.

Po dvajsetih letih razkrit zločin. V Novem Sadu je bil te dni izročen državnemu pravdnistvu neki seljak iz Nadalja, ki se je doslej skrival pod izmišljenim imenom Lazar Nikolić. Ta samozavani Lazar Nikolić je leta 1912 umoril svojo ženo Julko in jo zakopal na dvorišču

ITALIJA IN NAŠE ŽELEZNICE. Povodom rimske konference o definitivni ureditvi vprašanja Južne železnice, razpravljajo italijanski listi obširno ne le o Južni železnici sami, ampak tudi o širšem kompleksu vprašanj, ki pridejo za Italijo v poštev pri določanju njene taktike. Res je, da je Italija na Južni železnici zelo interesirana finančno, ker se nahaja v italijanskih rokah velik del prioritarnih obligacij katerih rentiranje jo tvorilo važno točko rimskih posvetovanj. Še važnejši od finančnih pa bodo za italijansko taktiko širši gospodarsko-politični momenti. Italija bo skušala povodom ureditve južnoželezniškega vprašanja čim najbolj koristiti svoji severni železniški politiki, ki stremi za tem, da zavaruje vsaj delno Trstu in Reki ono gospodarsko pozicijo, ki sta jo imela pred vojno.

Dovolj je znano, kako silno je nazadovala trgovina v obeh teh dveh, nekdanj tako cvetočih mestih. In to že danes, ko gre vendar še ogromna večina jugoslovanskega blagovnega prometa, v kolikor je navezan na morskot pot, preko Trsta. Ako pa se izvedejo naši načrti po emancipaciji naše trgovine od Trsta in italijanskih luk sploh, potem pomeni to neizogibno popolno propast Trsta in Reke. Zato je umevno, da italijanski časopisje z veliko pažljivostjo in še večjo skrbjo zasleduje naše železniške načrte. Znani italijanski gospodarski list »L'Economista d'Italia« govori n. pr. povodom rimske konference o nameravnih zgradbah železnice Kočevje—Vrbovski in Ormož—Murska Sobotna. Samoumevno je, da mu ni pogodu ne ta, ne ona prog. Ker pa seveda ne more naravnost povedati, zakaj se ju boji, meni da ju če Jugoslavija zgradi samo iz stratežničnih razlogov, in nam zato prijateljsko svetuje, naj gradnjo prog opustimo ter si gradimo rajši druge, ki bodo gospodarsko važne.

Enako je s projektirano jadransko železnico Beograd—Kotor. Tuji ta da je pred vsem stratežnična in zato nepotrebn obremenitev jugoslovanskih financ. Jugoslavija da bi storila boljše, ako popravi in zboljša že obstoječo proggo Beograd—Zagreb—Reka, ozir. Trst. Za jugoslovansko gospodarstvo da bo za doleden čas zadostovala ena zveza z jadranskim morjem.

Razlogi za to italijansko stališče leže na dani. Ko bi vse te proge, ki jih kritizira »L'Economista«, bile usmerjene na Trst, ne bi imeli Italijani ničesar proti njim. A haš to je za nje fatalno, da gre njihova smer proti juru in da tvorita tuji obe kritizirani slovenski proggi samo del velike severovojne linije, ki se bo prej ali slej zgradila, ki pa prav gotovo svojega iztočišča ne bo imela v Trstu. Italijani že vidijo oni za nje usodni čas, ko bo šel ne le jugoslovanski, ampak tudi drugi srednjeevropski promet na Jadrano mimo Trsta in morda tudi mimo Reke.

Ti vidiki bodo vodilni tudi za italijansko taktiko na rimski konferenci o Južni železnici. Brez dvoma bo zastavila Italija vse sile, da uredi vprašanje Južne železnice tako, da bo od tega čim največ profitiral Trst in po možnosti tudi Reka.

TRŽNA POROČILA. Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Pšenica baška, 2 vagona, 445 — 452.50; rž baška, ponudba 215; oves baški, ponudba 287.50; koruza baška nova, prodano 14 in pol vagona po 225 — 230; stara, prodan en vagon, 312.50; fižol beli, povpraševanje 402.50; moka »0«, ponudba 645; »2«, ponudba 620; »6«, ponudba 525; »7«, ponudba 445; »8«, prodana 2 vagona, 280; otrobi en vagon, 175.

Zagrebski žitni trg (20. t. m.) Postavno baška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 445 — 462.50, koruza nova 237.50 — 262.50, umetno posušena 295 — 305, rž 362.50 — 387.50, južmen za pivovarne 350 — 387.50, za krmo 309 — 330, oves 287.50 — 305, fižol pšani 400 — 425, beli 395 — 405, moka pšenična »0« 675 — 712.50, »2« 650 — 687.50, »4« 625 — 662.50, za krmo 225 — 250, otrobi drobni 180 — 200, debeli 225 — 250. Tendence nizpremenjena.

Izave finančnega ministra. Iz Beograda poročajo: Na seji upravnege odbora Narodne banke, ki se je vršila prošle soboto, je finančni minister dr. Stojadinović govoril o stanju naših financ. Očital je stanje naših financ kot zadovoljujoče. »Redukcija izvoznih carin« je rekel minister, »ki se bo še nadaljevala, bo povoljno vplivala na naš izvoz, ker se bodo mogli množiti produkti, katerih imamo dovolj v državi, po ugodni kon-

junkturi devizati in od tega bomo dobili dovolj deviz za naše potrebe«. Dalje je izjavil minister, da imamo koruze za izvoz celo več nego v letu 1921. Leta 1921 se je izvozilo 33.000 vagonov koruze, dočim je bomo mogli sedaj izvoziti preko 40.000 vagonov. Dobrodi uvoznih carin nekoliko padajo, kar je, je rekel dr. Stojadinović, dobro znamenje, ker kaže to, da manj uvažamo nego prošle leta. To povoljno vpliva na stabilizacijo in polaganje popravilje dinarja. Država plača točno svoje obveznosti in nobenemu dobavitelju ni treba čakati. Stari računi, ki še niso plačani, se polagoma odplačujejo.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med našo državo in Italijo, se bodo, kakor poročajo iz Rima, nadaljevala dne 25. februara. Po italijanski želji naj bi se ta pogajanja zaključila vsaj tekom 3 tednov.

Beograjske banke povišale obrestno mero. Iz Beograda poročajo, da so beograjske banke zaradi pomanjkanja denarja hle prisiljene znatno zvišati obrestno mero kreditom, ki jih dajajo.

Zbiranje podatkov o pomladnih setvah. Iz Beograda poročajo: V ministertvu za kmetijstvo in vode se vršijo priprave za zbiranje podatkov o površini zemlje, ki se bo posejala s pomladnimi posevki. Onim krajem, kjer zemlja doslej ni bila dobro obdelana, se namerava dati materielno pomoč, da bodo poljedelci mogli prirediti zemljo za kulturo.

Cene zlata na Poljskem. Poljska država blagajna plača: za 1 g čistega zlata 27.649 poljskih mark, za 1 avstrijsko zlato krono 8429 mark, za 1 nemško zlato marko 9909, za 1 zlati rubelj 21.406, za 1 zlati frank 8027, za 1 zlati dolar 14.667 mark in za 1 zlati funt 222.456 poljskih mark.

Križa v vinarstvu v Franciji. Francija prideluje mogo zlatnega vina. Zlati sloveč po plemeniti trti in dobri kaplji vinogradov ob Mozzli, v Champagni, v Girondi, Anjou, Burgundu, v krajih Saumur, Dijon, Reims, Beaune, Macon, Epervy, Valence, Bordeaux, Libourne. Velikna teh imen nam je znana, ker so se okoli njih med svetovno vojno vršile najhujše bitke. Ker se pa države, ki se pred vojno bile odjemalke francoskih vin, zlasti šampanja in rdečega bordajca, zaradi neugodnih valutnih razmer in zaradi carinske zaščitne politike zapirajo zoper uvoz francoskih vin, je društvo francoskih eksportirjev vina priredilo poskusni dan, ki se bo vršil dne 21. februara t. l. v palais d'Orsay v Parizu. Povabljeni so: ministri za trgovino in poljedelstvo, parlamentarec, konzuli in trgovinski atašeji tujih diplomatskih zastopništvev in dopisniki inozemskih novin.

BORZA dne 21. febr.

Zagreb. Devize: Dunaj 0.1485 — 0.1490, Berlin 0.46 — 0.47, Budimpešta 3.80 — 3.85, Pariz 630 — 635, London 492 — 493, Milan 503 — 504, Praga 311 — 312, Newyork 104 — 104.75, Varšava 0.25 — 0.26, Švica 1975 — 1980. — Valute: dolar 102 — 102.75, češke krome 307, madžarske 4, lire 492 — 494, franki 620 — 625. — Elekti: Ljubljanska kreditna 210 — 220, Slavenska 102.50, Prastedična 1145 — 1150, Slov. eskompina 159, Trbovska prometnoga 855 — 875, Dubrovniška paroplovna 1400 — 1450.

Beograd. Devize: Dunaj 0.1485 — 0.1495, Berlin 0.42 — 0.45, Budimpešta 3.80 — 3.85, Bukarešta 48 — 48.25, Milan 503 — 505, London 495 — 497.50, Newyork 105 — 105.50, Pariz 635 — 638, Praga 312 — 313, Solun 120 — 125, Sofija 60 — 63, Švica 1975 — 1990.

Curij: Berlin 0.0238, Newyork 529.50, London 2497, Pariz 32.55, Milan 25.60, Praga 15.625, Budimpešta 0.1925, Bukarešta 2.37, Beograd 5.075, Sofija 3, Varšava 0.014, Dunaj 0.0075, avstr. žig. kroje 0.0075.

Praška borza vsled pogreba dr. Rosina ni poslovala. Dunaj: Beograd 680 — 683, Berlin 2.95 — 3.05, Budimpešta 24.75 — 24.85, London 333.300 — 333.900, Milan 3406 — 3414, Newyork 70.825 — 70.975, Pariz 4344 — 4356, Praga 2097 — 2103, Sofija 419.50 — 420.50, Varšava 1.53 — 1.63, Curij 13.350 — 13.390, dolarji 70.750 — 71.050, levi 398 — 402, nemške marke 2.85 — 3.15, funti 331.600 — 332.600, franki 4285 — 4315, lire 3372.50 — 3387.50, dimarji 676 — 680, poliske marke 1.33 — 1.63, Isli 334 — 336, švic. franki 13.270 — 13.350, češke krome 2080 — 2090, madž. krome 18.90 — 19.10.

Berlin: Dunaj 32.41, Budimpešta 7.98, London 110.722, Praga 68.328, Pariz 140.647, London 107.730, Newyork 22.942.50, Curij 452.915, Beograd 21.945.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Advertisement for shoes with text: 'Kako se niste poslali naročnine, storite to tako, da boste »Jutra« redno prejemali.' Includes a small illustration of a shoe.

Vremensko poročilo. Ljubljana, 21. februara 1923. Ljubljana 385 m nad morjem.

Table with 6 columns: Kraj opazovanja, ob, Zračni tlak, Zračna temperatura, Veter, Obilno 0-10, Padavine mm. Rows include Ljubljana, Zagreb, Beograd, Praga, Ljubost.

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Odpravi se k desnim vratom, ki vodijo iz velike dvorane, toda ta vrata so zaklenjena. Odpravi se sedaj k levim, ki so otvorena in vodijo v majhno sobico. Vstopi v poltemo, toda ta hip se vrata za njim zatvorijo. Obrne se in stoji pred možakarjem, katerega takoj spozna ter se silno prestraši:

«Vade retro!... Trencavelov vadiatelj!»

«Oho! To je pa Corignan!» se zasmije Montariol. «Dobro jutro, dragi moj kapucinček!»

Rascasse je bil dokaj zgoden, Montariol pa še mnogo pred njim. Kakor Mauluysu je bil Trencavel tudi njemu povedal vse o čudnem svojem življenju v gviški palači in o dogovoru z Annais.

«Gre torej za Richelieuovo smrt!» je flegmatično dostavil Mauluys.

Montariol je bil bleđ, Trencavel mrzliččen. Mauluys je mirno nadaljeval:

«Gospod de Chalais torej upa, da se kardinal poda v njegov lovski gradič ali majarijo za ozidjem pri Saint-Lazaire, namesto Chalaisa pa bo kardinal našel tam gospodično Annais, ki ga pričaka z mečem v roki in prisili na dvoboj...»

«Za vruga, zares dražestna mladenka!» vzklikne Montariol.

«Vi pa», načaljuje Mauluys Trencavelu, «pojdite tja samo, da dokažete, da niste kardinalova kreature. In če gospodična Annais podleže, boste nadaljevali dvoboj. Je-li tako?»

«Da!» prizna Trencavel s stisnjenimi zobmi in z iskrami v očeh.

«Dobro torej, ali hočete, da vam nekaj povem? Prav nič tega se ne

bo zgodilo! Kardinal ne pride. Namesto Richelieua boste našli tamkaj kakšno tolpo beričev, ki vas bo odvedla v Bastiljo!»

«Pri majki božji!» krikne Montariol.

«In odtod na morišče!» zaključí Mauluys. «V kaj se torej vmešavate?»

«Ljubim jo!» goreče in glasno odgovori Trencavel. «In pridobiti si jo hočem! Svoje življenje tvegam zanjo! Če zmagam, sem pridobil srečo. Če izgubim, izgubim samo svoje življenje, ki je brez nje itak brez vrednosti!»

Mauluys ostro ogleda Trencavela in zamrmra: «Morda imate prav... Vse je odvisno od predstave, ki si jo vsakdo sam napravi o svoji sreči... Vi imate svojo misel. Sledite jej torej do skrajnosti...»

«To še ni vse! Razgovor, ki sem ga imel z njo, mora ostati tajen. Če prideta tjakaj, me onečastita, vsaj v njenih očeh. Zato mi dajta svojo besedo, da vaju ne bom videl v hiši Chalaisovi...»

«Obljubljava!» mu odgovorita prijatelja.

Dovolj mu je ta obljuba. Kajti Trencavel je vedel, da bi i Mauluys i Montariol raje umrli, kakor da bi prelomila dano besedo. Toda čim sta oba prijatelja imela priliko, da spregovorita natihoma med seboj besedico, ki je Trencavel ne sliši, reče Mauluys Montariolu: «Jutri okrog poldne bom skrit v vinogradu za tisto hišo...»

«Jaz pa bom v hiši sami!» doda Montariol. «Samo da me on ne vidi, kajti to sem obljubil in nič drugega!»

In Montariol je zapustil Pariz, čim so se zjutraj odprla vrata mestnega obzidja. In tako je došel prvi v znano nam hišo zasede, kamor je vstopil brez obotavljanja ter se takoj

udomačil v levi sobici poleg velike dvorane. In kmalu za njim je prišel Rascasse, nič hudega sluteč.

«Mauluys je imel prav!» si reče vadiatelj. «Evo, predstraža beričev je že tukaj! Hej, glej ga no! Kar udomačil se je!»

Nato ga popade takšna jeza, kakršno je mogel v sličnih primerih omiliti le s tem, da je razbil vse, kar mu je prišlo pod roko, ali pa da se je spustil v spopad. Tudi sedaj se Montariol brez obotavljanja naglo poda v Rascassovo sobico, kjer se je debeli vohun baš usedel k svoji prirešeni steklenici vina in klobasi.

«Gospod Montariol!» zajecja prestrašeni in presenečeni debehuhar.

«Nikar se ne pustite motiti!» ga pomiri Montariol resnega obraza in zaklene vrata za seboj.

«Kaj nameravate z menoj?» ga zato plašno vpraša Rascasse.

«O, nič hudega. Samo malo vas bom ubil! Pa se nič ne mudi, lahko še pogoltnete svoj grizljaj!»

Rascasse poskoči in je ves zelen. Za trenutek prime za ročaj svojega meča, pa ga zopet spusti, kakor da si je domislil, kako brezuspešen mora biti dvoboj s strašnim Trencavelovim vadiateljem. V njegovih očeh vidi Rascasse nekaj kakor krvavo pego in čuti, da je izgubljen. Instinktivno porine mizo med sebe in njega. Toda v tistem hipu odrine Montariol mizo in Rascassa v zid, preskoči mizo in prime vohunčiča za železno roko za vrat.

Rascasse vidi dvignjeni nož in v največjem strahu zine:

«Če me ubijete, je Trencavel izgubljen!»

Govoril je v skrajnem trenutku. Konica noža se je baš dotaknila njegovega grla. Sedaj se zaustavi, ko je jedva nekoliko načela kožo, in hripavo ukaže Montariol svoji žrtvi:

«Govori... pa brž!»...

Da je mogel izpregovoriti poprej ponovljene svoje besede s potrebno mirnostjo, ki ga je edina mogla rešiti smrti, je porabil Rascasse vse svoje sile. Sedaj se naslanja na zid, samo da je še bolj bleđ, in kolena se mu tresejo, znoj mu curlja v debelih sregah po licu.

«Govori brž, če ne...!» ponovi Montariol in iznova dvigne svoj nož za sunek.

«Po... po... počakajte... ne morem več...» šepeta Rascasse, in se zaveda, da se ga loteva nekakšen obup. Prišel je, da uniči Trencavela in da se ga polasti, sedaj pa je prisiljen, da ga reši!

Reši? Tisočkrat ne! Hej, ta misel, ki mi je pravkar prišla! Da se rešim sam... to da... ali ne, da rešim njega... ne, ne, nikakor... Sicer pa... tem slabše! «Čujte!» pravi glasno Montariolu, «Trencavel mora zapustiti Pariz okrog poldne in priiti semkaj...»

«Kako veš to?»

Tudi Montariolu prihajajo čudne misli. Pa ne, da bi bila ta Annais sama... Da, da, bogami! Nič drugače! Annais misli, da je Trencavel njen nasprotnik... ona si je izmislila ta stanek... in je sama opozorila kardinala...?»

«Kako sem izvedel, je postranska stvar,» nadaljuje Rascasse, «toda verujte mi, kardinal je dobro poučen o vsem. Pravim vam, da je dobro poučen in da boste to kmalu zapazili. Tačas me pa pridržite. Življenje za življenje... pustite mi moje in jaz vam zagotovim Trencavelovo!»

«Torej govori!»

«No torej! Kardinal ve, da se ima Trencavel vrniti skozi saint-deniška vrata. (Montariol se zgane. Saj to se sklada s tem, kar je govoril mojster borenja!) Čakajte ga tukaj! Recite mu, naj ne gre skozi saint-deniška

vrata, kjer preče nami. Naj se raje posluži montmartrskih vrat. Torej skozi vrata montmartrska, razumete? In rešen bo!»

Montariol vtakne meč nazaj v nožnico. Ogleda se po sobi in vidi, da ima eno samo okno.

«Ne odidem poprej,» pravi sedaj Rascasse s prisiljeno trdim glasom, «kakor da vidim Trencavela, ki se vrača v mesto skozi montmartrska vrata... Hvaležni mi boste!»

To vse je bilo dovolj verjetno. Sicer je pa itak Montariol odločen, da bo pazil na vohuna. Sedaj mu obrne hrbet in naglo odide. Rascasse pa udrži livaležno kletvico ter zaklene vrata za seboj s ključem. Večkrat potem zopet odklene, pogleda ven in zopet zaklene.

«Trencavel se bo torej vračal v Pariz skozi montmartrska, skozi moja vrata!» se raduje Rascasse. «Držim ga! In držim tudi njegovega vadiatelja! Dve muhi na en udarec, Corignan! Hej, hotel bi že biti pri njem!»

«Kakšna sreča, da sem prišel semkaj!» si misli Montariol. «Ta pokveka je govoril resnico, to je jasno. Strah mu je iztrgal kardinalov načrt. Vrnili se bomo torej skozi montmartrska vrata. Lepa reč!»

In vadiatelj se zasmije... Čas poteka. Nekaj časa pozneje začuti Montariol, da se nekdo bliža njegovi sobi po lahkih korakov. Skrije se. Zares vstopi nekdo. Montariol naglo zaklene vrata za njim, došlec se obrne in se prestraši. Bil je Corignan.

«O, dober dan, dober dan, čestiti kapucinčič!» se mu prijazno roga Montariol. «Prihajate baš o pravem času, da mi daste svoj blagoslov!»

Corignan se je kmalu zbral in v vsej svoji nesramnosti ukaže: «Da, na kolena, na kolena, da prejmete blagoslov, po katerega ste prišli semkaj!»

ARKO Liqueur Triple Sec

Dunajski mednarodni semenj
18. do 24. marca 1923

Vsled zmanjšanih proizvodjalnih stroškov brezkonkurenčne ponudbe v vseh strokah.

Pojasnila daje
Dunajski semenj, d. d. Wien VII, palača semnja
kakor tudi efektivna pisarna za pojasnila
v LIUBLJANI: Avstrijski Konzulat, Turjaški trg 4

Proda se

zelo dobro vpeljana

manufakturna trgovina

v večjem mestu Slovenije, na najboljšem prostoru, s 15 letno najemn. pogodbo.

Promet leta 1922. nad K 14.000.000.—.

Potrebnl kapital: Dln 500.000.—.

Ponudbe pod „Izredna prilika“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Vsakovrstna opeka nu. i. p. konkurenčnih cenah
Križevska opekarna
A. LUMIR & DRUG
Pisarna: Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 9
Zahtevajte cenike!

Pisalni stroji, k-kor tudi papirnice (numeratorji) se popravljajo in prenavljajo
Računski stroji, v mehanski delavnici
Ropni stroji, v mehanski delavnici
Razmnoževalni stroji, v mehanski delavnici
Ludovik Baraga
Šelenburgova ulica št. 6/1. 7

KORANIČI
Najboljša in najcenejša streha pravi, z jamčeno pristal 104
asbest skril.
Fran Hočevar
Zirovnica-Mosto, Goranjsko.

Pletenine
kakor jopice, zimsko perilo, nogavice, rokavice v veliki izberi pri
A. Šinković nasl. R. Soss
Ljubljana, Mostni trg št. 19.

Naročajte in širite
LJUBLJANSKI ZVON
mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša po-vesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Prva številka novega letnika je izšla v novi opremi z najraznovrstnejšo vsebino.
Naročnina znaša 90 Din.
Naroča se pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

ELIN, družba za električno industrijo
d. s. o. z.
ELIN gradi električne centrale.
ELIN proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektro-tehnične aparate in izdelke.
ELIN projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektrotehniko.
Tehnične pisarne in zaloge:
LJUBLJANA, Dunajska cesta, palača Ljubljanske kreditne banke
MARIBOR, Vetrinjska ulica 11. 11

Zahvala.
vsem, ki so spremili našega ljubljenega
OSKARJA
učenca I. razreda
k zadnjemu počitku, vsem prijateljem in znancem za izraženo sožalje, nadalje velevanjenemu učitelstvu za spremstvo šolske mladine in ganljive nagrobnice, duhovništvu, dr. Da Gleriju za njegov trud, dalje naraščaju Sokola in vsem darovalcem venocv naša na prisrčnejša zahvala.
V Kranju, dne 20. februarja 1923.
Družina Permozar.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Delniška glavnic in rezervni zakladi okrog K 150.000.000.—
Ustanovljena leta 1900.

Čekovni račun št. 10.509. — Broj. naslov: Banka, Ljubljana. — Tel. 261 in 415.
Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Obrestuje vloge najugodnejše. Prodaja srečke razredne loterije.
Podružnice:
Brezje, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptaj, Srebrno, Svit, Trst.

Politični odmevi.

Pod kontrolo javnosti

Trst, 20. februarja.

Kakor se sedaj javlja iz Rima, se izvrši izmena ratifikacijskih listin o svetomargheritskih konvencijah že v četrtek, 22. t. m., v palači Chigi, sedanjem sedežu italijanskega ministrstva za zunanje stvari, in se istega dne sestane v Opatiji italijanska in jugoslovanska delegacija, ki imata nalogo, da vodita po konvencijah določena izvršilna dela.

Izvršilni roki so potemtakem takile:

Sušak se izprazni do torka, 27. t. m., tretja dalmatinska četa pa do torka, 6. marca; najdalje do 29. marca mora potem mešana komisija za ureditve reškega vprašanja končati svoje delo, ako se ne pokaže potreba, da se ta rok po skupnem sporazumu podaljša.

Bliznji dnevi sleda enega meseca pomenjajo torej za beogradsko vlado ogromen kup dela, katero pa pada ravno v dobo najintenzivnejšega volilnega boja, vsled česar je pač več kot potrebno, da v sedanjem brezparlamentarnem, brezkonvencionalnem, v strankarski strasti vse drugo pozabljajočem meteuju ohrani hladno kri vsaj edini sedanji kontrolni čimtelj javnega življenja v Jugoslaviji, tisk, ki mu v tem trenutku bolj kot kdaj pripada veljavna naloga, da beogradske samoblastnike, plavajoče v oblakih volilnega razcvetja, ne prepreči na realna tla za narod in državo življenjsko važnih, za vsa dogledna bodočnost naravnost odločilnih ukrepov, ki se bodo vse t dni porajali iz sedanjega konvencionalnega urejevanja jadranskega položaja. Beogradska vlada si je naložila težko odgovornost, ko je vrgla volitve v to za bodočnost države tako pomembno dobo, in volilna razpaljenost duhov bi mogla sedaj s prezretjem in pozabnostjo preiti preko marsičesa, kar bi se pozneje moralo grajati in obsojati kot težka pogreška, kot neodpustljivo zanemarjenje ali oškodovanje koristi naroda in države. Ker pa je zvonjenje po toči zaman in storjenih pogreškov in zamud ne popravi niti najstrožja naknadna obsodba krivcev, smatram pač za nujno potrebo, da se narod sam s svojim javnim mnenjem vsaj toliko iztrga iz vseobčnega volilnega orgazma, v katerega ga je brez potrebe prav za sedaj vrgla vlada gospoda Pašiča, da bo vključ še tako strastnemu volilnemu boju znal ohraniti toliko resnosti in treznosti, da bo z budnim očesom spremljal vse, tudi dozdevno morda najbrezpomembnejše dogodke, ki se bodo ta mesec odigravali na jadranski obali.

Ne da bi hotel pripisovati Mussoliniju in njegovi vladi zahrbtnosti in zvičajnosti, smem trditi, da bi Mussolini ne bil Mussolini, če bi v vsem, kar se ni nedvomno določeno, ne poizkušal izbiti čim največ koristi za Italijo in da bi bil naravnost nesposoben, če bi za svojo stvar ne izkoristil sedanjega, na vse drugo, samo ne na miren, hladnokrvnen, resen in trezen predredek usmerjenega razpoloženja v Jugoslaviji. Da, mislim da smem iti še dalje in trditi, da Mussolini ni brez namena tako pospešil ratifikacije svetomargheritskih konvencij, samo da bi njih izvedba še padla v tisto volilno dobo, kjer bi bilo lažje ribariti v kalnem. Z njegovega stališča popolnoma prav, in na stvari tudi ni nič nepoštenega, kajti politika se vendar dela z možgani, ne pa s srcem, in če je beogradska vlada smatrala za primerno, da se najvažnejša mednarodna pogodba, kar se jih je sklepala kdaj glede našega naroda, izvršuje v najburnejšem volilnem času, brez kontrole narodnega predstavnstva, na suho odgovornost vlade, ki visi v zraku, namesto ob sodelovanju naroda po njegovem zakonitem zastopništvu, in če bo ta okoliščina vzrok, da bo spretnost in hladna preračunljivost predstavitev Mussolini-

jeve vlade odščipnila še tu in tam po kak kos od onega malega, kar je v Repallu in Santi Margheriti še ostalo Jugoslaviji: ali naj se potem meče krivda na Mussolinija in njegovo neoporečno pravico, da varuje koristi Italije, ali pa na vlado gospoda Pašiča, ki je v svojem pohlepu po strankarski samovladji vrgla v najneprijetnejšem času Jugoslavijo v volilni metej in z njim v položaj, ki bi mogel pomenjati največjo nevarnost za državo pri reševanju zanjo tako življenjsko važnega vprašanja, kakor je vršitev rapalske pogodbe?

Ze samo dejstvo, da je vlada gospoda Pašiča tako podala možnost še nadaljnega izigravanja koristi lastnega naroda, kliče po obtožni klopi, kaj šče, če se ta nevarnost tudi udeleži!

Zato mislim, da nikdar ni in ne bo odveč poziv vsej jugoslovanski javnosti, da naj vsaj ona sedaj, ko se vsa energija vlade osredotočuje na volilno borbo, bdi nad koristmi naroda in njegove države, da ne bo potem prihajalo kesanje, ki bo prepozno!

A. Ekar.

Še vedno orijentsko vprašanje

Ko se je razšla lozanska konferenca, so se Turki postavili v zelo energično pozicijo ter so kratkotalno prepovedali zaveznikom dostop v največje svoje pristanišče, v Smirno. Zaveznikom ta gesta ni imponirala in se zanj niso zmenili. Tedaj je angorska vlada stavila ultimatum, v katerem je zahtevala, da zavezniki ladje v treh dneh zapuste smirnsko luko, sicer se porabi sila. Tudi ti trije dnevi so pretekli, v Smirni pa so ostale mirno zasidrane velike angleške, francoske, italijanske in ameriške bojne ladje. Turki niso otvorili kanadne nanje, izvršili pa so del svoje grožnje s tem, da so pred lukvo v Smirno položili mine. Toda zaveznikov niso preplašili, Angleži so začeli mirno loviti mine.

Po poročilih je videti vsak dan, kakor da bo zdaj zdaj zagrmelo, kakor da se nahajamo neposredno pred izbruhom dejanskih sovražnosti. Angleži pošiljajo nove ladje v pristanišča pred Carigradom in pred Smirno. Turki pa proglašajo mobilizacijo novih letnikov, toda tu se že neha meja našega znanja; ali gre za mobilizacijo več letnikov ali le enega, ali pa — le za strašilo. Prav tako so nesigurne vesti o ekstremni stranki v Angori; baje zmaguje tamkaj bojevitva struja med poslanci proslule narodne skupščine, ki hoče stvar tirati na ostrino.

Toda poleg vsega tega se vrše za kulisami še vedno pogajanja. Z Grki je v bistvu itak bil že dosežen sporazum; sedaj Grčija le še premišljuje, ali naj eventualno podpiše separatni mir ali ne. Angleži pa so nespravljivi, enako kot Turki; nobena stran noče odnehati, vsaka upa, da bo z odlašanjem nasprotnika prisilila k odločilni koncesiji.

Da bi prišlo do dejanske vojne, pač ni zelo verjetno. Angleži gotovo ne bodo pričeli sovražnosti, oni so vedno stali glavne karte na čas, ki prenese in priinese vse. Za Turke pa je položaj istotako kočljiv. Naskočiti bi mogli k večjemu Dardaneli, kjer pa je uspeh dvomljiv in vrhutega malo učinkovit, ali pa bi mogli napasti mosulsko ozemlje, kjer pa jim istotako ne bo pripravljen najboljši sprejem. Kako znajo Angleži braniti svoje pozicije, o tem vedo tudi v Angori dovolj.

Bržkone se bo sedaj tudi nadaljna borba med Angoro in antanto vršila s istimi nekravami sredstvi kakor doslej, dokler se ne bo naposled za kulisami sklenil mir, četudi to ne bo morda še tako kmalu.

Po slovanskem svetu

† Grof Aleksander Skarbek

Ne spominjamo se, da bi v katerem časopisu čitali o njegovi smrti. In vendar je umrl že pred meseci. Zdi se nam potrebno, da se ga spomnimo, četudi pozno. Zakaj bil je pred prevatom eden izmed tistih poljskih politikov, ki so v zvestem edinstvu s Čehi in Jugoslaveni delali za osvoboditve avstrijskih Slovanov. Bil je avgusta meseca tudi na kongresu čeških in jugoslovanskih politikov v Ljubljani ter je ob silnem aplavzu občinstva v Unionski dvorani nemško pot: Berlin—Bagdad prekrižal s potjo: Gdanjsk—Trst.

Grof Skarbek je bil v začetku vojne od avstrijskih oblasti aretiran, potem se mu je nekako posrečilo pobegniti v inozemstvo. Vrniti se je mogel šele, ko se je otvoril avstrijski parlament. Med mirovnimi pogajanjmi je bil v Parizu ter se posebno zavzemal za vzhodno Galicijo. Tu, v vzhodni Galiciji je rodbina Skarbekova doma. Grof Aleksander Skarbek je rođen bival v Lvovu. Tam blizu ulice sv. Sofije mu je stala palača. T. k. pred prevatom se je nekdo v njegovi hiši zbrala slovanska družba (poleg dveh Jugoslovanov je bil tudi češki profesor Dvorský), kjer je — grofica Skarbekova je bila slučajno odsotna — honneurje izkazovala grofica Wodzicka, odusevljena poljska Slovanka. «Jaz sem mislil, da je res, kar mi je zatrjeval slovenski politik», je govoril takrat grof Skarbek, «češ, Slovenci so zadovoljni in nimajo nikakršnih višjih aspiracij. Tem bolj sem ostrmel, ko sem bil (avgusta 1918.) med Vami. Razgovarjal sem se z Vašimi kmeci!»

Aleksander Skarbek je zaslužil, da mu odevamo trajen spomin.

Ljudsko štetje na Češkoslovaškem

Češkoslovaški državni statistični urad je objavil definitivni rezultati ljudskega štetja, ki se je vršilo 15. februarja 1921. Tega dne je imela Češkoslovaška 13 milijonov 611 tisoč 349 prebivalcev, in sicer: 6.558.585 moških ter 7.052.763 ženskih oseb, od teh je 13.372.406 češkoslovaških in 238.913 tujih državljanov. Po narodnosti je bilo 8.760.957 Čehoslovakov, 3 milijone 123 tisoč 448 Nemcev, 747.096 Madžarov, 461.456 Rusinov, 180.535 Židov, 75.852 Poljakov in 23.052 pripadnikov raznih drugih narodnosti. Po veri je bilo 10.381.850 rimskih katoličanov, 992.083 protestantov, 724.503 brezkonfesionalcev, 535.332 pristavev češke narodne cerkve, 353.925 židov, 532.608 grških in armenskih katoličanov, 72.096 pravoslavnikov in 25.342 pripadnikov raznih drugih ver.

Iz življenja v Rusiji

Pred kratkim je dospel iz Rusije v Zagreb inteligentni Rus, ki je dal sotrudniku «Riječi» zanimive podatke iz življenja današnje sovjetske Rusije. Izjave se glase:

Ruska vellemešta Moskva, Petrograd, Kijev in Harkov se zopet dvigajo iz mrtila v življenje. Hiše in palače se obnavljajo, ceste se popravljajo, industrija se oživlja. Toda od vsega tega ima ruski narod le malo koristi, ker je to vse urejeno za komuniste, njihove agente in za propagando svetovne komunistične revolucije. Ako pa se človek ozre na množice, opazi vsa bedo in pomanjkanje, ki tare malga človeka. Na pol goli in gladni vzdihujejo reveži in iščejo pomoči. V tem položaju se nahajajo danci ruski delavci, uradniki, profesorji, odvetniki in številni drugi stanoviti.

Veliko število tovarn pa je sovjetska vlada izročila v privatne tuje roke, osobito Nemcem in Italijanom, ki delajo v lastno korist. Nemci izdelujejo v Rusiji noč in den puške, topove, aeroplane in druge potrebščine za vojsko.

Število sovjetskih bojnih čet znaša danes okoli 2.000.000 mož. Samo kavalerija šteje 200.000 mož. Glavni poveljniki konjenice je znani ruski general Baltijski. Posebno dobro so organizirane tehnične čete in zračna flota. Topništvu poveljuje skoro sami nemški oficirji in strokovnjaki, a v glavnem štabu rdeče armade je tudi nekaj višjih častnikov nemške generalnega štaba. Vrhovni poveljniki rdeče armade je polkovnik generalnega štaba Kamjenjev; podini komandanti ar-

mad so carski generali: Parski, Klombovski, Jegorov in drugi. General Brusilov je sedaj podpredsednik vrhovnega vojnega sodišča. Večji del sovjetske armade se nahaja v bližini poljske in rumunske meje.

Po vsej Rusiji se govori o skorajšnji krvavi vojni proti Rumuniji in Poljski. Velik del ruskega naroda pa je zelo nerazpoložen napram Nemcem, ker vidi le, kaj oni v Rusiji delajo in zakaj se približujejo boljševikom. Vojne si ruski narod ne želi, ampak teži le za krubom, mirom in redom.

Kulturni pregled

Pregel Ivan: Azazel

Zalna igra v štirih dejanjih. Ljubljana 1923. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Marija Magdalena, Jezus in Judež Iskarjot so bili že opetovano predmet psiholoških studij. Tudi leposlovci so v romanih in dramah skušali razrešiti zagonetko, čemu je Judež, med učenci menda najboljstri, prodal in izdal Jezusa, a se nato takoj skesal in svoj zločin poplačal sam s protovoljno smrtjo. Pred dvajsetimi leti je Pavel Heysejeva drama «Maria von Magdala» obravnavala ta problem. Heyse je našel prvod Judeževe izjave v ljubosumnosti. Marija in Magdala, bivša krasna javna vlačuga, je bila metresa Judeževa: ko pa je ugledala Jezusa, je postala spokornica in vdana je Jezusu. Judež, bivši menjalec denarja, nekak bankir, je bil oni, ki mu je Jezus v templju prevrnil mizo in zmetal novce po tleh. Fanatičen žid, rodoljub, ki želi svobodo svojega naroda in mrzi Rimljane, se Judež oklene Jezusa, ker verjame, da je Jezus rešitelj Judov in bodoči njih kralj. Judež je verjel, da ustanovi Jezus znova svobodno judovsko kraljestvo, v katerem bosta vladala mir in pravica, da zlozi rimsko igo in postavi svoje tovarise na odlična mesta. Toda Jezus ga je povsem razočaral: namesto da bi pelal Jude na boj za svobodo, jim je dejal: «Dajte cesarju kar je cesarjevo...» Judež jo besen, ko sliši nauk: «Ljubite svoje sovražnike...» Jezus se zdi Judežu slabši in slepar, ki je znal očarati Marijo in mu jo vzeti. Zato gre in izda svojega moštra. A nekdanja ljubezen do učitelja se mu povrne, zgrozi se sam nad svojim zločinom in se gre obesiti; Marija iz Magdale pa odide v puščavo dovrši svoje očiščenje.

Isto snov je obdelal Pregelj. In tudi on razlaga Judežev zločin in ljubernjo splovo. Azazel, duh blodni, ki opleta moža in ženo z nečistim hrepenenjem, je zavlel Judeža, da je iz besne sploske ljubosumnosti prodal Jezusa.

Zanimivo bi bilo primerjati Pregeljevo in Heysejevo dramo. Gotovo je po svoji formi Pregeljeva modernejša, stil mu je proznejši, dialog ostrejši, lapidarniji. Heyse pa je širši, bogatejši v motivih, v osebah raznovrstnejši; vlasti je z uporabo rimskega elementa idejno stran zelo poglabil. Pregeljeva zalna igra se baje uprizarji že letos na odru ljubljanske opere. Takrat izpregovorimo več o n. Dikcija ji je krasna in osebe so prav dobro karakterizirane. Dejanje je živahno in se godi v Magdali, Kapernavnu, ob Tiberijskem jeverju in ob Oljski gorji. Tudi kot berilo je irra zelo zanimiva. Skoda je le, da Pregelj raznih judovskih besed ne razloži, da se ne more otrestiti citatov iz tujih jezikov, ki so štataleu prazen zvok. Kaj naj pomeni: Salom lak, leki lekalom, Mi kamona balehim, Kaban itd.? — Izredno plodovit je Pregelj, in kakor že njegove prejšnje knjige, tudi «Azazela» toplo priporočamo.

Marijnetno gledališče v Mestnem domu v Ljubljani prične v nedeljo, 25. t. m., zopet z rednimi predstavami. V času, ko gledališče zaradi belečih nekaterih igralcev ni moglo igrati, se je pomnožilo in izpopolnilo igralsko oboje. Nastudirale

so se nove igre in naslikae k tem nove dekoracije. Nastoplo bo tudi vse polno novih lutk. Na repertoarju so novosti: «Trojčki iz Damaska» in «Skrivnostno zrealo». Igrale se bodo v tej sezoni pa tudi še «Rožencvet in Lilijana», «Mrtvec v rdečem plašču», «Doktor Faust» in druge že znane priljubljene igre. Ker se sezona zaključuje že koncem aprila, je občinstvo vabljeno, naj ne zamudi prilike ogledati si pestri program. Predstave bodo vsako nedeljo in praznik, in sicer vedno prva ob 15., druga pa ob 18. uri. Predprodaja vstopnic bo vsako nedeljo in praznik od 10. do 12. ure pri blagajni v orvem nadstropju Mestnega doma. Prvi dve predstavi bodejte prohodno nedeljo ob 15. in 18. uri. Predstavljalo se bo ket novost štiridejansko burko «Trojčki iz Damaska» in pa dvodejansko «Tri želje».

Predavanje o Bosni in Hercegovini v društvu «Soča» v Ljubljani. Opozarjamo na predavanje društva «Soča», ki se vrši v soboto dne 24. februarja v salonu «pri Levu». Predava s pomočjo skopičnih slik v tem oziru vsem dobro znani mošter g. Karel Mahkota o temi: «Potovanje po Bosni in Hercegovini». — Člani, prijatelji in drugo cenjeno občinstvo naj ne zamudi prilike, da si vsaj na ta način ogleda te lepe naše jugoslovanske kraje. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost.

Koncert Kramar-Sovilski v Ljubljani. V petek dne 2. marca se vrši v dvorani Filharmonične družbe koncert, katerega priredila operna pevca ga. Hilda Kramar, bivša članica dunajske opere (sopran) in pa g. Marcel Sovilski, član ljubljanske opere (tenor). Spored obsega po veliki večini arije raznih oper, g. Sovilski nam bo zapel nekaj bisov iz literature samospetov tako slovenskih, kakor tudi drugih. Občinstvo opozarjamo na koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji od sobote dne 24. februarja dalje v Matični knjigarni, Kongresni trg.

Otroška razstava «Proletnega Salona» v Zagrebu. Prejeli smo: Razstava otroških del, ki jo priredi umetniško društvo «Proletni Salon», se otvori neprekljeno dne 3. marca. Prosimo torej vse starše in sl. učitelstvo, v kolikor nam še niso vposlali svobodnih del svojih otrok, naj nam čim prej vposlejo dela, ki so nastala iz lastnega nagona otrok in to: risbe, predmete iz lesa, ilovice, lamna, vezene iz iglo, pesmice, pravljice, kompozicije (muzikalne) itd. — Odposilatelji so naproseni, da napišejo ime, priimek, starost otroka, kdaj je izdelal vposlano delo in ali žele, da se jim dela povrnejo. Dela se odposljejo na naslov: «Proletni Salon», Zagreb, Ilica št. 51.

Ivan Matičič: Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohorlov bivšega slovenskega planinskega polka. — Strani 270 in 25 izvornih slik. Cena vezani knjigi 32 Din. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — V knjigi so popisani skoro vsi boji in vse trpljenje bivšega slovenskega planinskega polka (Lir 27) od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdobne planote, z gorovja, s Tirol, od Hudega luga. Fatjega hriba, s Sv. Gabrijela, od Pivae in o polkovem uporu in njega zakletvi — o vsem tem zanimivo in nazorno pripoveduje knjiga, ki ne bo dobro-

Janko J. Srimšek:

Vilma Margerita

1.

Stopil sem iz sobe. Stala je na večnem pragu, široko, obe roki vprti v boke.

Nad sosednjimi hišami je gorela večerna zarja v rdečih plamenih; skozi dekletovo prosojno belo krilo so se jasno risale prelestne poteze mladega telesa.

Svoje velike oči je vprla vame.

«Vi...!»
«Prosim!»
«Vi — vi ste — nesramni!»
«Sem!»
«Vi...!»
«Prosim?»
«Vi ste — tepec!»
«Mislite?»
«Ste!»
«Nisem!»
«Ste!»
«Nisem!»

Drzno se je zasmejala, iz njenih oči se je bližalo tisoč hudičkov.

«Oh — o — tepec!»

Zgrabil sem jo za roke bosno in sirovo.

«Ja?»

«Ti!»

Roka je divje stisnila nekaj mehkega, drhtečega. D o e gumbličev na njeni bluzi je popustilo.

«Joj!»

«Jaz?»

«Ti!»

Njeni prsti so se zarili v moje lase.

«Ti!»

Zarja je zažarela nad sosednjimi hišami, glava se ji je obrnila na levo, živo zlato se je razlilo preko njenega obraza.

Odskočil sem.

Vrata v mojo sobo so bila širom odprta.

Ona za menoj.

«Bežite, kajne?... Strahopotec!»

Zasmejala se je poročljivo in zvečne kot bi z drobl in kladvecem udarjal po medeni ploči.

«rahopotec...!»

Bela blazina s postelje ji je udarila v prsi, č ozi okno je zaplul večerni veter, razpel ji lase in treskoma zatvoril duri.

V sencih mi je kovalo s kovaškimi kladivi, v ušesih ji je brnel razjarjen hudournik, prsi so se napele, hrbenca se je skrivila kakor lok in ko so se moje dlanč in drugič o'lenile njenih belih zapostij, je siknilo izza stisnjenih zob:

«Na kolena!»

«Ja?»

«Vi!»

«Ja?»

«Ti!»

Prsti so skrčili tesneje... Izpod krila je zasijalo belo koleno...

«Tvoja sem, Janko, vsa sem tvoja...»

Ko je odhajala, ji je glava globoko klonila na grudi. Na pragu se je ozrla, oči so pozdravile oči in moje in njene ustne so zaspeptale:

«Do svilenja!»

«Do svidenja!»

Večerna zarja za sosednjimi hišami je ugašala.

2.

«Kadar boš oženjen in boš imel ženo ne ljubljeno, a jaz omožena, moža ne ljubljeno, takrat se bova zopet videla.»

«Na pustem jezenskem bregu se bova srečala, trudna in uboga oba, in se bova pozdravila, kot se nisva še nikoli v življenju...»

«Porumenelo listje se bo vsipalo z ostarelih drevov pred najine noge in hladni veter bo dihal z zasneženih planin. Midva pa bova, tesno objeta, gledala na daljno južno stran in si šepetaje pripovedovala o onih divnih poletnih večerih, polnih zvezd in prešernega vonja gredic pred našim domom, o onih divnih poletnih rožeh, Janko, ko si bil ti moj in jaz tvoja...»

3.

Ko se je na vzhodu v rožnatem cvetju porajalo jutro in se je odprav-

ljala na pot, je rahlo potrkala na moje duri.

«Da se poljubim s teboj, Janko, za slovo, sem prišla, ker se ne bova videla nikoli več...»

Tiho je priprla vrata, odločila klobuk in potni plašč in stopila k oknu.

«Ali bi odprla...?»

«Odprli!»

Razgrnila je zavese; jutranji hlad, pomešan s prvim solncem, je napolnil sobo. V sosedovem vrtu se je v belem cvetju šopril divji kostanj.

«Janko, danes, to uro še in nikoli več... Spominjaj se Vilme Margerite...»

Ne vem, ne vem in morda ne bom nikdar v svojem življenju doznal, kaj nama je bilo tisto jutro. Vem samo to, da sva jokala oba...»

Razpela je bluzo — ali jo je ona ali sem jo jaz? — Zakopal sem obraz v njene bele grudi in ko se je za njo obrnil ključ v večnih vratih, je moja sola ostala polna vonja po uvelih nageljnih in mrtvi rosedji — — —

Nikoli mi ni pisala besedice, nikoli vprašala svojcev, kje sem in kako se mi godi —; no jaz jo nesim v srcu kot lep spomin in zdi se mi, da sem v svoji trideseti jeseni sanjal pomladni son osemnajstletnega fanta — — —

Podmladek rdečega križa

Preteklo je približno leto dni, odkar se je v Ljubljani pojavila glč. Palmer, odposlanica ameriškega Rdečega križa. Imela je nalogo izzorganizirati našo mladino po načinu, kakor je organiziran velik del ameriške mladine. Postojanje glč. Palmer ni bilo baš srečno, zato tudi organizacija Podmladka rdečega križa ni uspela, četudi je misel dobra ter ima velik vzgojni pomen.

Prvi začetek delovanja te organizacije naj bi tvorila igra: «Borba za dobro zdravje». Otroci naj bi živeli tri mesece po gotovih zdravstvenih pravilih, da se s tem privajajo in naučijo na redno in pravilno življenje ter na telesno in stanovanjsko snago. Namen je gotovo dober in koristen, saj je zdravje vir vse sreče, in česar se mladina privadi, to obdrži navadno vse svoje življenje. Argumenti, ki so jih iznesli nekateri nasprotniki, da naša mladina že itak živi zadosti snažno, da torej v tem pogledu ne potrebuje nikakih novotarij, re. drž. Vpogled v uradno poročilo o higieni na ljubljanskih osnovnih šolah nam jasno kliče svoj memento. Ta statistika izkazuje namreč precejšnje število ušivih učencev, torej so navodila za snago in čistost potrebna. Vzrok, da igra ni

žolja samo nekdanjim pripadnikom omenjenega polka, ampak gotovo tudi najširši publiki, zlasti pa našim knjižnicam.

Francosčina na Nizozemskem. Ko se je nedavno pregledoval načrt pouka v osnovnih šolah, so skušali pristati francoskega jezika zopet uvesti ga vsaj v dva razreda omenjenih šol, iz katerih je bil pred kratkim popolnoma črtan. Do-

datni predlog je bil v drugi zbornici razvršen s 87 glasovi proti 30. To pa iz dveh razlogov: vzgojne in politične. Prvi je kazalo razbremeniti mladino, drugi pa odpraviti razliko med meščanskimi in delavskimi otroci. Nasprotno se osnove na amsterdamskem vseučilišču dopolnilna stolica za francoski jezik in slovstvo.

Sokolski vestnik

Bratje!

Preminal je brat dr. Ivan Tavčar, bivši starosta in ustanovni član ljubljanskega sokolskega društva, neutrudljivi, požrtvovalni sokolski in kulturni delavec, ki je posvetil vse svoje vzorno življenje in vse svoje duševno bogastvo delu za svoj narod.

Pozivljamo Sokolstvo — v prvi vrsti sokolska društva Ljubljane in okolice — da se udeležijo pogreba prezasluznega brata korporativno v kroju.

Zbirališče Sokolstva v četrtek, dne 22. februarja 1923 ob 3. popoldne na vrtu Narodnega doma.

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Sokolska župa Ljubljana I.

Glavna skupščina sokolske župe Ljubljana I. se je vršila v nedeljo, 11. t. m. v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani ob obilni udeležbi delegatov skoraj vseh župnih društev. Jugoslovanski sokolski savez sta zastopala brata Gangl in dr. Fuz. Po kratkem otvoritvenem govoru župnega staroste br. dr. Borščnika je pozdravil vse delegate, br. Gangl skupščino, naglašujoč, da je župa Ljubljana I. ena najvestnejših in najglednejših v savezu ter je končno izrekel nado, da bo tudi kot taka ostala in vedno vestno in uspešno vršila svojo sokolsko nalogo v njenem okolišču.

Iz poročila tajnika br. V. Svačarja povzemamo, da je bilo osredotočeno vse delovanje v župi leta 1921. v prvi vrsti v pripravah za vsesokolski zlet. Vsa društva so se marljivo pripravljala, priredila svoje javne nastope, končno pa je župa kot celota nastopila skupno v ljubljansko župo na pokrajinskem zletu in nato jako častno na vsesokolskem zletu. — Župa šteje koncem leta 1922, skupno 26 organiziranih edinic, in sicer 19 društev in 7 odsekov. Skupno število članov in članice znaša 4960, naraščajoče na 1500. — Razdelitev v okrožja je že določena in odobrena; okrožja so ljubljansko I. in II., ribniško, obmejno in pesavsko. Formalna ustanovitev se izvrši v letu 1923. — Na koncu svojega poročila je br. tajnik pohvalil marljivo društva, igrala pa razne napake v poslovanju posameznih društev, ki naj se v prihodnjem letu izboljšajo.

Zelo zanimivo je bilo poročilo župnega načelnika br. Miroslava Ambrožiča. Najprej je omenil v kratkih potezah pripravljala dela župe za vsesokolski zlet, dnevni prednjački tečaj v svojo točno naučitev zletnih vaj itd. Potem je poudaril, da tudi v naši župi še vedno vlada pomanjkanje prednjakov in prednjačič, kakor se vrši že v mesecu februarju 8 dnevni prednjački tečaj, ki se je zanj prijavilo okoli 50 slušateljev. H koncu omenja, da naj se letos dela sistematično, po določenih smernicah; sistematična vzgoja mora župo okrepiti in prehoditi vse članstvo, naraščaj in deco.

Brat V. Kocijan je podal blagajniško poročilo, ki je še dosti ugodno, vendar pa je še nekaj društev, ki so zanemarjala v tem pogledu svoje dolžnosti napram župi.

«Župni Vestnik» izhaja že VIII. leto. V letu 1922 je izšlo 11. števil v 1200 izvodih. Letos se bo list izdal prilagoditveno po potrebi, vendar pa najmanj 6krat letno. Po poročilu župnega nadzornika br. Bojana Drenika, ki je z odkritosrčno bratsko besedo kritično premočljivo delovanje vseh župnih društev — je dobilo župno starešinstvo svoj absolutorij. — Župna pravila se izpreme brez ugovora v zmisla sklepa savezne skupščine l. 1922. v Zagrebu. — Župni proračun, ki ga je predložil br. blagajnik, se sprejme

v celoti in obenem odobri predlog starešinstva, da ostane tudi za leto 1922, župni porez 1 Din na člana. — Po daljši debati odglašuje skupščina, da se vrši letošnji župni zlet v Kamniku, na dan 28. in 29. junija. Vršiti se tekma članov, članice, naraščajo ter javni nastop vseh župnih odsekov.

Pri volitvah novega župnega starešinstva so bili izvoljeni sledeči bratje: starosta dr. Viljem Krejčič, namestnik staroste Verij Svačar, dr. Vilko Maurer, dr. Anton Schiffer; načelnik je br. Miroslav Ambrožič, načelnica s. Anuška Cigojeva. Člani starešinstva so: dr. Viktor Vouk, Vinko Kocijan, Josip Cesar, Pero Capuder Bojan Drenik, dr. Salvoje, Podgornik, Andrej Berce, namestniki dr. Borščnik, dr. Šubic in Gorjanc. Za preglednike računov so bili izvoljeni br. Drago Lunder, Drago Gorup in Evgen Lovšin, zastopnik župe v savezni odbor je br. starosta dr. Krejčič in namestnik dr. P. Pestotnik.

Nato je bila soglasno sprejeta naslednja

RESOLUCIJA.

Občni zbor sokolske župe Ljubljana I. na katerem so zbrani 11. februarja 1923. delegati dolejnškega, litijskega, kamniškega, ljubljanskega in obmejnega sokolskega okrožja, zvostij svojim tradicionalnim nalogam, med katerimi je temeljna osnova pospeševanje in čuvanje narodnih interesov, se odločno izreka proti vsakemu pogajanju s sovražniki našega naroda na škodo jugoslovanskih kulturnih in narodnih naprav. Sovražili so naše delo in vršili osebno osvetlo nad Sokoli dolga desetletja. Storiene krivice niso pozabljene.

Zato smatramo vsako strankarsko-politično bližanje in pogajanje katerikoli stranke z njim za moralno žalitev naše narodne samozavesti in oškodovanje interesov narodne države.

Vsak najmanjši poizkus restitucije naprav v roke nositeljev nekdanje politične nasilnosti in nam sovražne kulturne propagande, smatramo za izdajstvo nad narodom in državo.

Pozivljamo vsa sokolska društva, da se krepko postavijo na branik narodnih duševnih in gospodarskih odobrin, da na članskih sestankih skrbno zasledujejo pojave te vrste in da s tem podpirajo prizdvanje bratskih kulturnih društev zlasti v narodno izpostavljenih krajih naše domovine.

Po raznih manjših internih rešitvah je starosta zaključil lepo uspešno glavno skupščino, pozivajoč k krepkem delu in vztrajni vršitvi sokolskih dolžnosti.

Žalna seja starešinstva Jugoslovanskega sokolskega saveza.

V torek, dne 20. februarja se je vršila redna seja JSS. Ob otvoritvi seje se je spominjal savezni starosta br. dr. Ravnhar v toplih besedah velikega slovenskega pisatelja, politika in Sokola, dr. Ivana Tavčarja, ki je dan prej za vedno zatislil oči. V svojem govoru je omenil, da je bil pokojni dr. Tavčar več let starosta matičnega Sokolskega društva v Ljubljani. Poudarjal je, da je starostoval dr. Tavčar v dobi preporoda slovenskega Sokolstva, torej v najkročilnejši dobi. Kakor povsod, koder je rajni deloval, tako je tudi Sokolstvo vodil s spretno roko in prav njegovemu bistremu duhu in njegovim dalekovidnosti se imamo zahvaliti, da je slovensko in s tem tudi jugoslovansko Sokolstvo srečno in brez večjih težav preživelo dobo preporoda. Člani starešinstva so stalo poslušali posmrtnico in ob koncu govora zakliceli Slava! nemrljivemu spominu dr. Tavčarjevemu. Star-

rešinstvo je pisмено izrazilo rodnini svojega sožalja. Enako se je spominjal br. starosta prerano umrlega finančnega ministra CSR dr. A. Rasina. Tudi njemu v čast so zaklicali člani starešinstva Slava! in sklenili, da se izreče sožalje CSR v Pragi in konzulatu CSR v Ljubljani.

Sokolsko društvo Ljubljana II nazarja vsem svojim članom, da je njega prezasluzni, dolgoletni član brat dr. Ivan Tavčar preminul. Opozarjajoč na poziv starešinstva JSS. je dolžnost vseh članov, da se vsi pogreba v kroju udeležijo. Zbirališče je ob 3. uri na vrtu Narodnega doma. — Odbor.

Novi odbor Sokola I. v Ljubljani se je po običnem zboru 2. februarja t. l. sestavil takole: Starosta: dr. Pestotnik, staroste I. namestnica dr. Zerjavova, II. namestnik Prosenec, načelnik Lubej Alojz, načelnica: Cigojeva, predsednik prosvetnega odseka: dr. Stane Rape, tajnik: Zilherl, njegov namestnik Gabrijelčič, blagajnik: Elberger, njegov namestnik: Vrečar, računovodja: Lozej, njegov namestnik: Podgornik, matrikar: Gorjanc I., njegov namestnik: Jug, gospodar: Turk R., njegov namestnik: Toni J., zapisnikar: Završnik, njegov namestnik: Miakar, orodjar: Kamenšek, novinar: Bcvc, nadzornik: Drenik, knjižničar: Drmčič, arhivarka: Klemenčičeva, odborniki: Ježekova (Zorova), Lunder, namestniki: Tratar, Turk Blinc, Remičeva, Svetlič, Potnik Srečko. — Pregledniki računov: Lovšin Evgen, Makolčić Srečko, Vadaln Adolf. — Predsedniki odsekov: mladinski: Tratar, zabavni: Pleterski, orkester: Sirmik, pevski: Lozej, Simon Gregorčičevo knjiž. Dermelj Ljubo.

Ženski prednjački zbor Sokola I. v Ljubljani opozarja vse svoje članice, ki niso še izpolnile 24. leto, da so z ozirom na sklep zadnje Savezne skupščine dolžne posejati sokolsko telovadbo. Telovadba članice se vrši vsak torek in četrtek točno od pol 8. — tričetrti na 9. zvečer, v telovadnici na gimnaziju na Poljanah. Obenem nazarja, da ima ženski naraščaj svojo redno telovadbo v istih prostorih vsako sredo in petek od pol 7. do pol 8. ure zvečer. Deklice imajo svojo telovadbo v telovadnici na Ledini vsak torek in četrtek od pol 6. do tričetrti na 7. uro zvečer. Ker pričujemo z novim delom, vabimo članice, naraščaj in deklice, da se redno udeležujejo označenih ur. Zdravo!

Volitve v odbor ČOS. Po pravilih ČOS se morajo na letošnjih župnih občnih zborih izvoliti zastopniki žup v odbor ČOS, ki je poleg velike skupščine (sborova) najvišja organizacijska inštanca, odločujoča o najvažnejših sokolskih zadevah. Vsaka župa voli na 5000 društvenih članov po enega zastopnika in enega namestnika, presežek čez 2500 članov velja za 5000 članov, župe pod 5000 članov volijo tudi po enega odposlanca in enega namestnika. Odbor se voli za dve leti, njegova prva naloga je, da izvoli starosta in ostalo predsedstvo ČOS. Naravno je, da vlada precejšnje zanimanje med članstvom glede volitve odposlancev v odbor, ker je odposlanec ena najvažnejših sokolskih funkcij.

Ročenka sokolskih činovnikov na rok 1923. Je naslov knjigi, ki jo je ravno kar izdala ČOS. v Pragi, uredil pa so jo br. Štepanek, Karel Vaniček, dr. Heller in Pelkan. Ročenka je sokolski zbornik s koledarjem v obliki velike osmerke. Vsebinska je tako mnogovrstna in vzorno sestavljena, da bodo česka sokolska društva našla v njej vse, kar potrebujejo. V dokaz navajamo v sledečem njeno vsebino, ki je razdeljena na 12 poglavij. Uvod tvorijo Tyršev spis «O sokolskem organizmu». Nato sledi koledar, ki pa ne navaja imen svetnikov ampak vse zgodovinske dogodke, ki so važni za Sokolstvo, torej sokolski historični koledar. Drugi oddelek opisuje državo: naloga Sokolstva v svobodni državi, velikost republike, število prebivalstva in narodnost, državni prapor in grb, životopis predsednika, ustroj vlade in narodne skupščine, vse davke in pristojbine, poštno-čekovni urad, železnice in ugodnosti na njih pri sokolskih zletih, vojaške predpise in o koncesijah. V tretjem oddelku je razlaga o sokolski organizaciji: ustroj Obce, ustroj žup in posli vseh župnih funkcio-

narjev ter odsekov, enako o ustroju in delu v društvih — izvrsten pouk za vsakega. Enako podrobno opisuje četrti del vse delo v telovadnicah: letošnje medzletne tekme, poslovilne TO, pri Obci, o prednjaških izpitih, o župnem prednjaškem tečaju, seznam knjig za društveno strokovno knjižnico, o naraščaju. Peti oddelek obravnava prosvetno delo v Obci, v župi in društvu: poslovilni prosvetnih odsekov, kronika društev, dramatične predstave in celotni program za prosvetni odsek. V šestem poglavju so navodila za napravo telovadišč, za stavbo sokolskih domov, uporaba šolskih telovadnic, gostilne in sokolskih domovih, telovadno orodje in njega sedanje cene.

Iz življenja in sveta

Navščinah Mount Everesta

Iz Londona prihaja poročilo, da se na poti letos tretja angleška ekspedicija v himalajsko gorovje v trdni nadi, da se ji končno posreči, doseči 8810 metrov visoki vrh Mount Everesta, najvišje gore sveta. Prvi dve ekspediciji v letih 1921. in 1922. sta dosegli, kakor smo v našem listu obširno poročali, lepe uspehe in je zlasti lanska ekspedicija privedla drzne turiste v neposredno bližino zaželjenega cilja.

Angleži smatrajo to podjetje za svojo nacionalno zadevo. Severni in južni tečaj nista več terra incognita; njihova pozornost in njihovo zanimanje velja sedaj najvišji gori sveta. Simbolični pomen takih stvari se ne sme podcenjevati. To je bajni «Excelsior», ki je še vedno velikega pomena za vsa človeška stremeljenja in dejanja. To ni samo poželjenje po rekordu; v tem pogledu so težave in nevarnosti, ki groze človeku v skoraj nedosežnih višavah, prevelike; skrbna priprava in izvršitev takega podjetja je naloga, kateri so kos le najboljši možje. Dosedanjih dveh ekspedij v himalajsko gorovje so se razen alpinistov udeležili tudi geografi, zoologi in naravoslovci. Ekspediciji sta bili zamišljeni kot pripravljavni in polvedovalno podjetje. Lani je alpinistični oddelek ekspedicije dosegel do višine 8210 metrov. Nesreča, ki je zahtevala sedem človeških žrtve, je napravila začasno konec nadaljnjemu prodiranju in raziskovanju.

Vodja ekspedicije na Mount Everest, polkovnik Howard Bury, je nedavno v posebni knjigi obelodanil uspehe z redko vajrajnostjo in pogumno podjetnostjo izvršene ekspedicije, ki so ne samo v alpinističnem, ampak tudi v naravoslovnem pogledu izredno zanimivi. Kar je pri naravoslovcih vzbujalo posebno pozornost, je bujnost rastlinstva in bogastvo živalstva, ki so ju drzni raziskovalci našli v onih, človeški nogi komaj dostopnih višavah. Tako so naravoslovci, ki so bili pridruženi ekspediciji koncem meseca maja v višini 3960 metrov naleteli na široke livade trobentic in drugih dišečih cvetic. V gorskih dolinah je rasla bujna trava. Do višine 4100 metrov rastejo sleč (rhododendron), breza in brinje; v višini 3650 metrov so bili še pravcati brinjevi gozdovi z debli, ki so imela do šest metrov obsega in do 46 metrov višine. Na severnem pobočju Mount Everesta so našli tri različne vrste planink. V isti višini so naleteli tudi na izredno velike rastline, ki so imele pavli podobne bučke, katere so tudi ob mrzlih čnevih obletavali čmrliji. V višini 6000 metrov še uspeva neka naravna ovsu podobna rastlina; 5500 metrov visoko je imel modri svedrič (gentiana) cvet v premeru 2,5 centimetra. Divji mak zraste do dva metra visoko ter ima temnoderen cvet v premeru 5 centimetrov. Glavna vrsta žita, ječmen, uspeva do višine 4570 metrov, pšenica do višine 3900 metrov.

Zivali v onih krajih, kjer jih nikdo ne preganja, ne poznajo strahu in se brez bojami približajo človeku; divje ovce, krokarji, divji grbi in zobljeko hrano z člani človeške roke. Tipični sesavec v himalajskem gorovju, divji yak, je ena najčrednejših živali; koplje se v pesku in dlaka njegova se sveti kakor svila. Opica, na katero so člani ekspedicije naleteli v višini 3350 metrov, je bila edina, ki jim

Sedmi oddelek obsega predpise (s slikami) o krojih vseh odsekov, o praporih, znakih in odznaki. Osmi oddelek navaja vse sokolske liste z naslovi uredništva in upravnikev, knjige, ki jih je založila ČOS., diapozitive in filme. Deveti oddelek ima seznam predsedništva ČOS., vse župe in društva, na koncu pa še seznam društev v abecednem redu. V desetem oddelku so navedeni vsi izključeni člani. Enajsti oddelek je vsebinska, navedena v abecednem redu, tako da se o vsakem vprašanju najde takoj odgovor. Dvanajsti oddelek je prostor za zapiske. — Iz navedenega je razvidno, kolike praktične vrednosti je «Ročenka» za članstvo.

Letos meseca maja se poda na težavno in nevarno pot v Himalajo tretja ekspedicija. Upati je, da v tretjem naskoku doseže popoln uspeh in razvije angleško zastavo na vrhu Mount Everesta, kamor doslej še ni stopila človeška noga.

Ruska maša v Parizu

Pod predsedstvom pariškega nadškofa, kardinala Duboisa, se je 6. febr. t. l. vršil v krasnem hramu božjem zanimiv obred, kateremu je prisostvovalo mnogo najvišjega svečenstva kakor tudi nabito polno posvetnega poslušalstva. Šlo je za rusko katoliško mašo v iztočnem ritmu ruskem jeziku. Nekaj izvečkov iz «Eclairrovga» poročila: «Liturgija je veličastna. V resnici čutiš, da je žaloigra v tvojih simbolih. Kadar si sledil od blizu počasnemu in preprostemu razvoju ceremonije okoli nekrašenega žrtvenika, kadar si slišal, kako diakon s propovednicami ruski zapoje evangeljski spjev, se več ne čudiš, da iztočen gleda svoj obred, kakor gledamo mi svojo narodno zastavo... Slovansko petje je močno povzdignilo slovesnost. Peto je 40 ruskih dijakov pod vodstvom mojstra Titova. Z besedami je težko dopovedati moč in milno napcovo, ki smo jih čuli. Bila je pravcata maša slovečih skladateljev: Černaninov in Rimsky-Korsakov. V teh pesnih ni ničesar vsakdanjega za naše uho.

Zakaj to slavje v slajnem pariškem svetlišču? Ker hoče katoliška Cerkev sprejeti nesrečno in zvesto Rusijo, ki je tako sovražna neredu in izdajstvu kot mi. Rim je videti pripravljen, da vzdržni se s to Rusijo prav posebno prijateljske zveze. Francija pa hoče prispevati v to po svoje s takimi prireditvami...

Tako sta se dva krščanska obreda prvikrat srečala in zedinila v Parizu. — Med navzočimi je bilo na stotine Rusov vseh slojev in starosti. Nismo si mogli kaj, da ne bi opazovali njih resnega in zbranega obličja, njih otožnega in milega obraza, kakor obremenjenega z globokimi mislimi. Gotovo so bili vmes številni izseljenci, žrtve boljševiške strahovlade. Z ginenjem srecem smo ostavili Madeleino. Takšne skupščine so nenavadno redke. Človek jih ne pozabi. A. D.

Gledališki požari

Gledališki požar je vedno sreča za druga gledališča. Znova se poostre požarne policijske odredbe, pregledujejo se električne, kurilne, gasilne in rešilne napra-

našla odmeva in prijaznosti na naših šolah, ne tiči v stvari samj ampak v načinu, ki je bil kakor rečeno pogrešen. Zaradi prve napake, organizacija tudi drugih svojih načrtov ni mogla izvesti, ker ni bilo pravega zaupanja v organizacijo po prvem ponesrečenem poskusu, k čemur so zlasti mnogo pripomogle vsem higieničnim predpisom nasprotujoče zobne ščetke in mila.

Na mesto gđe. Palmer je stopila gđe. Shoerberger, kakor vse kaže, pridobiva Podmladek rdečega križa več simpatij in vedno bolj se priznava organizaciji vzgojni pomen tudi v alpinističnem zmislu. Učiteljsko mnogih šol se je sprijaznilo z idejo organizacije, zato se razvija in obeta polagoma dobiti trdna tla v naših šolah. Tudi nadzorovalni šolski organi uvidevajo, da stvar ni slaba in višji šolski nadzornik dr. Poljanec se je z vmezo zavzel za Podmladek in dobre posledice se kažejo že na mariborskih šolah. — V osrednje stopa karitativen pomen Podmladkarjev, to je medsebojno podpiranje, izvrševanje dobrih del in podpora revnejšim šolarjem.

Obstoji stremljenje združiti organizacijo Podmladki s poukom gospodinjstva na meščanskih šolah, iz česar bi imele učence meščanskih šol veliko

korist, revnejše učence in učenci pa podporo. Naše meščanske šole, če hočemo, da dosežejo svoj namen, morajo nuditi dekletom pravi pouk o gospodinjstvu. Učiti se morajo kuhanja, pranja, likanja in vsega, kar spada v gospodinjstvo. Izdelki pri tem pouku naj bi prišli v dobro učencam samim ter revnejšim šolarjem sploh. Na ta način bi z majhnimi stroški dobivali revnejši in oddaljenejši učenci v šoli opoldansko hrano. Na prvi dekliški meščanski šoli v Ljubljani se bo skušalo s pomočjo daril Podmladkarjev preskrbeti šolarjem gorko kosilo, seveda bo potreba podpore mladinskih dobrotnikov.

Organizacija Podmladkarjev deluje tudi v drugih slovanskih državah in v zadnjem času išče odbor na Poljskem stikov z ljubljanskim odborom, kar je slednji z veseljem pozdravil že z ozirom na slovansko vzajemnost. Tudi po drugih jugoslovanskih mestih deluje Podmladek, in zagrebška organizacija je poslala v decembru pr. l. za bojo igrač, ki so jih izdelali Podmladkarji sami. Te igrače in nekaj obleke, ki so jih izdelali člani Podmladka na šoli na Rakovniku, na ženski realni gimnaziji, na III. dekliški osnovni šoli in na dekliški meščanski šoli pri Sv.

Jakobu, so dobile sirote dečjega doma v Ljubljani za božična darila na božičnici, ki jo je priredil ljubljanski odbor Podmladka. Splošno žensko društvo je pripelvalo za božičnico nekaj slaščic, ameriški otroci pa so poslali za vsako siroto po 1 par nogavice.

Sestanek zastopnikov ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol, udeležilo se jih je 24, odsotnih je bilo 6, je pokazal, da učiteljsvo priznava vzgojni vpliv in moč organizacije, kajti od prisotnih se je izjavil samo 1 zastopnik, da program Podmladkarjev ni za šolsko dečo. Na mnogih zavodih so priredili Podmladkarji Miklavževe večere in božičnice, pri katerih so bili obelodarjeni revni učenci zavodov. Nekatere dekliške osnovne in meščanske šole v Ljubljani so se z vso vmezo poprijele dela za pomoč ruski deci, za katero šivajo obleko in perilo. Ruska mladina na Panovšču pri Litiji se nahaja namreč v veliki revščini.

Mesečni prispevki Pomladkarjev se majhni, vsak učenec plača mesečno po 20 para. Premožnejši plačajo lahko več, zato pa revni ne plačujejo nič. Razred je član Podmladka kot celota in ne posamezni učenci. Če ta način članstva je vzgojen, ker se goji v raz-

redu medsebojna podpora, obenem pa veljajo iste pravice za vse učence.

Podmladkarji imajo tudi svoj list pod imenom «Podmladak erenog krsta». List prinaša članke v vseh treh narečjih in je tiskan deloma v latinici, deloma v cirilici. Uredništvo namerava posvetiti po eno številko vsaki pokrajini in v najbližji bodočnosti bo izšel list posvečen Sloveniji.

Ideja organizacije Podmladka ni slaba, pri vztrajnem in prevladnem delu odbora in posameznikov je uspeh organizacije zagotovljen, pa tudi pripadniki in podporniki bo vedno več. Izkušnja je pokazala, da je treba previdnega in smotrnega vodstva vsiljevati ideji, četudi so dobre, ni uместno, ker ta način vodi odpor in ozanjanje.

Tudi list ne odgovarja povsem našim razmeram. Centralni odbor Podmladka v Beogradu je prišel do spoznanja, da je treba list tako urediti, da ga bo naša deca z veseljem čitala, ne pa izhajati samo prevode ameriških člankov, ki niso pisani za našo mladino, ampak za ameriško. Izhajalo se je za list težke novice, a uspeha ni bilo, ker tudi uprava lista ni dobro funkcionirala.

Sploh pa je vodstvo organizacije premalo mislilo na to, da je treba ide-

jo Podmladka prikrjoiti našim priliktam in potrebam. Ako bi se bila v početku prikrjoila pravila za igro zdravje našim razmeram, bi bila igra uspeša gotovo bolj nego je. Med pravili pogrešamo točko o vzdržnosti alkohola in tobaka, kar bi bilo gotovo potrebnejše nego zapovedi, da mora deca spavati pri odprtih oknih.

V Dalmaciji, kjer so preuredili idejo lokalnim potrebam, je uspeh očividno. Organizator Podmladka, g. Čulić iz Splita, potuje sedaj po Jugoslaviji in proučava delovanje posameznih sekcij. Pri centralnem odboru kakor tudi pri podružnici v Ljubljani je dal imenovati dobre nasvete in navodila o izvedbi organizacije. On zastopa stališče, da je treba denar, ki ga daje Američka v to svrhu boljše in koristne izrabiti nego se je vršilo doslej. Z boljše izrabo denarja bo organizacija napredovala in čim večja bo, tem večje podpore smo pričakovati iz Amerike. Kakor kažejo znaki, smemo pričakovati pri Podmladku resnih reform in veselega razvoja ter napredka.

Priporočila se specijala

R. RANZINGER

Ljubljana — Jesenice. 33

va. Gasilci dobe potrebne odredbe in uprave opozorila, naj pazijo na tihotapske puščice.

Požar dunajskega Ringtheatra je bil ena najstrašnejših katastrof; poznalo je dosti oseb in zgorelo ogromno vrednot. A posledice so bile ugodne za vsa evropska gledališča: odličje vlada strožji red. Tudi požar gledališča v Sofiji je velika nesreča, ki bo dobro vplivala na vsa, zlasti jugoslovanska gledališča. V Sofiji sta zgorela odra in skladišče z dekoracijami. Skode je okoli 200 milijonov. Pravkar je slavilo bolgarsko Narodno gledališče svoj jubilej, a zdaj ne more igrati več ter bo nekaj let brez prave sreče.

Odkar imamo električno razsvetljavo, so požari gledališč zelo izjemni. Železni zastor oddeli oder od prostora za ljudi in onemogoča katastrofalne posledice za publiko. Povsod so izhodi za silo. Oder je zabiti na vseh straneh z železnimi vrati. Svetiljke, ki naj delajo vtisk petrolejk ali sveč, so vse električne. Ako se puši na odru, opazuje gasilec kadilca, ki mora cigareto ali smotko polagati na pepelnik in vžgalico takoj ugasniti. Pušiti se ne sme nikjer v gledališču, ker tega ne dovoljujejo zavarovalnice.

In vendar se dogajajo požari in nesreče. Železni zastor ne pade ali pade prenapeto se zlomi ali odtrga, gasilec za zadnje, igralce je nepravilno, lahkomiselno vrže tlečo cigareto ali žarečo vžgalico, in začne tleči in goriti. Ker platene kulise, lesene in mrežaste, mahovite ali kožuvinaste reči na odru se vna mejo izlaha. Kratki stiki so vsak hip mogoči. Opreznost torej po gledališčih ni nikoli dovolj velika. Skladišča morajo biti odjeljena od glavnega poslojaja.

V Ljubljani imamo dve skladiščni dekoraciji, ki sta obe izven gledališč. Varnostne uredbe so povsod najmodernejše in posebno gasilstvo je izveščano. Vendar sofijski požar in nedavni ožgenj iz električne žice v naši operi, ogenj, ki je bil hipoma zatrt, sta nov memento tudi za Ljubljano.

Karikatura in satira

Satira je kritika, zanikajoča kritika. Karikatura je satira v upodablajoči umetnosti, torej slikana ali modelirana. S prefriranim podčrtava ono, kar hoče biti ali smešiti. Satira v literaturi, v slikah ali kipi se lotva oseb, družbe, splošnih lastnosti ali napak. Satira ali karikatura je vedno aktualna. Zbirka karikaturne gotove dobe pove več, nego se tako debela knjiga zgodovinskih dejstev. Zato so karikature in satire najboljše ilustracije gotove dobe. Karikatura je vedno neusmiljena, strastna, zagrizena; zato pove več in jasneje nego objektivna zgodovina. Zgodovinar piše «sino ira et studio», satirik piše in karikaturist slika ali modelira vedno z jezo in namenom. Zato je nesmisel, očitati satiriku, da je pretiral. Kajti kdor ne pretirava, ne karikira in ne piše satir. Gotovo je, da uživa oboje je človek, ki ni filister in ki ne gleda življenja in sveta z žabjega, nego z orlovskega stališča. Marsikdo nima smisla za humor; nesrečnik Marsikdo ima humorja največ v najbolj žalostnih in zadrege polnih trenutkih. Blaženec Marsikdo se na karikature jezli; marsikdo jih zbira in drago plačuje. Pisati satire pa more le človek, ki je mnogo živel in doživel, ki se ničemu več ne čudi, a vse razume, se vsamu smeje ter se vsemu roga in blica na desno in levo topost srca in duše.

Pijana opica

Ljudje govore: «Imel je opice», kar naj pomeni da je bil nekoliko upijanjen; imel je močno (hudo) opico» pa izraža, da je bil zelo pijan. Toda opicam se dela krivica, kajti pijana ni opica nikoli, ako je zloben človek ne upijani. Opice so prav trezne živali in odločne antialkoholiste. V mržnji proti alkoholu se opice ne da niti primerjati s človekom, ker opice so popolne abstinentke. Pravično bi bilo, ako bi opice dejale: «Imel je človeka» ali «Imel je hudega (močnega) človeka»!

J. A. Sauter je izdal zanimivo knjigo «Moja Indija», ki je izšla pri Kochlerju v Leipzigu in ki se nadaljuje v njegovi novi knjigi «Med brahmani in pariji». V tej novi knjigi pripoveduje Sauter, da je živel več let v vili tik indijskega templja v Hetampurju. Na vrtu templja so živele posvečene opice. Bilo jih je okoli 50. Vse so kradle in vilo je bilo treba vedno skrbno zapirati. Najmočnejša opica z belo brado je bila velika, močna, ne več mlada žival. Nekak vodja vseh opic. Ta opica je bila silno predrzna ter je kuharju, kar iz rok odnašala jedila.

Da bi tega opičjaka kaznoval, je Sauter izkrožil banano, namočil njeno jedro v whiskey ter spravljal napojeno jedro zopet v sad. Tako se ni poznalo. Banano je nato položil pod drevo. Opičjak je banano počasi jedel, kihal, kašljal, a končno je pojedel vso. Sladki whiskey ga je zavedel. Deset minut nato je opičjak pobesnel; kričal je, kazal zobe, planil med tovariše na drevo, jih pretepal suval ter je vrzel vsa koga na tla, kdor se mu je približal. Silno ogorčene so bežale opice v vrhove ter so psvale pijanca.

Pijance pa je še razsajal, nato grrral in renčal, končno je, sedeč na spodnji veji zasnal. Hipoma pa je omahnil in telebnil na tla. Močno se je udaril in bil očitno začen. Toda na drevo ni mogel zlesti več. Lezel je jorej v vrtni kot in zasnal vnovič. Ta

Ko je spal pol ure. Nato se je vrnil k drevesu. Toda komaj je zlezal na prvo, spodnjo vejo, so padle vse opice nanj, ga tople, grizle in praskale, kričale ter ga vrgle na tla. A preganjalo so ga tudi na tleh. Zaman se je otepal in branil. Moral je pobegniti z vrta preko zidu.

Opice so pijanca surovežle izključile iz svoje družbe! Onečastil se je; nič več ni bil vreden, da živi med njimi! Sauter pripoveduje, da je videl kasneje še več takih izključenih opic. Vsa koga izključijo, kdor greši proti dostojnosti in zakonu opičjega rodu. Tudi opice imajo svoje manire, svoja pravila in svojo ustavo. Kdor jih krši, je izobčen.

A ljudje? — Ako bi iz svoje družbe izobčevali pijance in nasilne suroveže, bi posnemali le živali, opice. Ako pa bi posnemali opice, bi bilo marsikje pač skoraj več izobčenec nego treznežev. Človek zato ne zaničaj živali, ki so v marsičem boljše od krone stvarstva!

× Kemalisti in obvezna ženitev. Kakor znano, je Velika narodna skupščina v Angori pred kratkim sklenila, da se mora vsak odrasli, zdravi in za zakon sposoben moški oženiti. Za dijake na visokih šolah pa velja izjema, da smejo svojo ženitev odgoditi do dovršitve svojih študij. — Francoski listi menijo, da se bo najbrž v Turčiji vsled tega razvilo mnogo «starih hiš», da se izognejo prisilni ženitvi.

× Avtomobilska stafilistika. Samo okraj Seine (t. j. Pariz in okolica) je doživel v prvih desetih mesecih preteklega leta 44.365 avtomobilskih nezgod, med njimi 166 smrtnih. Ostala vozila, kolice, cestne železnice, avtobusi, motocikli in dvokolesa, pa so povzročila le 32.650 nesreč. Ni čuda, ako imajo nekateri pariški dnevniki stalni predelek z naslovi «Avti so ubili», «Drdrajoča smrt», «Ubijski vozači» itd. Občinstvo je začelo že postrani gledati krmitelje avtotaks in jih nazivati «garjavec, oskubence». Zategadelj so vozači te dni privedli zborovanje, da bi se oprali pred javnostjo. Krivdo za vse neprilike so valili na ogromno, pa vedno rastoče število «samodržcev», dasi je morda tu pa tam res kakšen zaletel med vozači. Razen tega se vraščujemo, koliko pešcev je bilo povoženih iz lastne nerodnosti in nepazljivosti. Kakor se je izrazil dovipen vozač z nekako podviško segavostjo: «Povoženec se tako dobro zaveda, da so sami odgovorni za vso smolo, katera se jim pripeti, da komaj eden od desetih ugovarja». — Kako pa, če je devetero drugih mrtvih!

× O jokanju. Martin Luther je leta 1540, v nekem svojem govoru omenil, da moreta razven človeka jokati samo še pes in krokodil, vendar pa so krokodilove solze vedno večinoma neodkritosrečne in zavratne. Nič čudnega torej, da je Luther popolnoma verjel v pravljico o hinavskih krokodilovih solzah. S tem pa seveda nikakor še ni rečeno, da je bil Luther praznovrec, kajti on je v tem kakor tudi v marsikakem drugem oziru sledil zelo razširjenemu nauku srednjega veka, v katerem je živel. Naravoslovje srednjega veka je namreč učilo, da krokodil, kadar pogoltno svoje žrtev, vedno pretaka solze. Izvor tega čudnega nazora še sedaj ni pojasnjen; domneva se, da so dala povod za te basni starodavna poročila o pravilčnih bitjih roparskega značaja, ki jih imenuje Homer harpije. V prenešenem pomenu — kakor dandanes — pa je bilo primerjanje jokanja v gotovih slučajih s krokodilovimi solzami v navadi že v 15. stoletju. Kdor se joka brez potrebe ali pa bilni jokanje, temu pravimo še dandanes, da pretaka krokodilove solze.

× Največji dimnik na svetu. Amerika, klasična dežela rekordov, se more postaviti, da ima tudi največji tvorniški dimnik na svetu. Ta velikan so nabijali v državi Monstani in sicer v tvornici za čiščenje bakrene rude in ima namen, da odvalja v zrak strupene pline, ki nastajajo pri razloženju bakra in srebra. Zato je namreč potreben dimnik v ogromnem obsegu. Imenovani dimnik je 178 metrov visok in znaša njegov notranji premer v temelju 22,85 m, na vrhuncu pa 18,30 m. Dimnik je napravljen iz opeke in je dobro ometan z malto, ki ga ščitit proti kislina. Opira se na številna jeklena ogrodja, ki so zasidrana v temelju, napravljenem iz železnega cementa. Dimnik more odposlati v zrak vsako minuto 100 tisoč kubičnih metrov strupenih plinov.

× Zasenjenje lososa v francoskih vodah. Na Francoskem so v svrhu pozivljenja plemenite ribe lososa, ki velja kot posebna delikatesa in ki ga je zlasti v Renu obilica, v kraju Brionde v reko Allier položili v posebnih aparatih 100.000 jajc in 100.000 mladih lososov, da se izvrši zasenenje. Ker Nemčija ni izpolnila svoje obveznosti po mirovni pogodbi, so morali jajca nabaviti v Rotterdamu na Holandskem.

Naprodaj je zemljišče kot stavbišče za hiše, skladišča ali tovarno v Ljubljani blizu kolodvora. Ponudbe na upravo Jutra pod J. A.

Sodnija

Marezliganski proces, ki se je pričel pred enim tednom pred tržaško poroto, se nadaljuje in ni prišlo do nobenih novih zanimivih incidentov. Razprava je izpolnjena z monotonim zasliševanjem obtožencev, ki večinoma zanikajo vsako krivdo. Ker zasliševanje prič še niti pričelo ni, se bo proces vlekel še dolgo časa.

Dvija lovca s suhimi gobami. Martin Kunčič in France Zajc, ki sta bila že večkrat odklikovana od sodišča, se jako zanimata tudi za divjačina po tujih loviščih. Tako sta 22. novembra na Požarjevem rovtu ustrelila 1100 K vredno kozo, jo spravila v nahrbtnik in se s plenom mirno podala domov. Zasačil pa ju je na potu vestni gozdar Martin Svoboda, ki je neizprosno sovražnik nepovabljenih lovcev. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem sta se pri razpravi oba obtožena izgovarjala, da sta šla v gozd samo po suhe gobe in da sta puško, katero sta imela s seboj, skrila v neke svišli. Ker pa nikakor nista mogla pojasniti, kako so se suhe gobe izpremenile v kozo, je sodišče obsodilo Kunčiča na štiri, Zajca pa na dva meseca težke ječe.

«Ker nima dela, mora včasih krasti», je dejal brezposelni delavec Jože Podlesnik iz Senturja pod Kunom sodniku in mirno priznal, da je dne 17. decembra s sekuro odrinil vrata in vplnil v hišo Ignacija Simončiča v Vinterjevcu, kjer je pokradel zlatnine, blaga in denarja v gotovini za okroglo 10.000 K. Prišli so mu sicer takoj na sled in našli pri njem tudi večino ukradenih predmetov, dočim o zlatnini ni hotel ničesar slišati. Podlesnik je jako prebrisan tat in je imel radi predolgih prstov že ponovno oprava k oblastni, kar pa ga še ni spametovalo. Zato se bo pokoril sedaj celo leto v zaporu, ki mu ga je prisodilo te dni ljubljansko deželno sodišče.

Nasilni krojač. Matija Pesjak iz Lancovega pri Radovljici se zanima poleg svojega krojaškega poklica tudi za mesarstvo. Po glavi mu hodijo zlasti hrvaški prešiči, ki bi jih jako rad kral. Ker pa mu ne pridejo pod roko, se rad spravi nad koga drugega. France Hladet iz Jesenic ga je baje nekaj opravil. To je Pesjak tako raztogotilo, da mu je zagrozil: «Kot hrvaškega prešiča te zanko-ljem, ko te dohlim!» Svojo grožnjo je tudi izpolnil. Pri prvi priliki se je zakadil v Hladeta z nožem in bi se temu neodvorno godilo jako slabo, da se mu ni posrečilo pobegniti k sosedu, ki ga je pred razjarjenim nasprotnikom zaprl v svoje stanovanje in rešil tako preteče pogube. Pesjak je prišel pozneje orožnikom v roke, katerim pa se je hotel s silo iztrgati. Da si ohladi svojo vročo kri, bo imel sedaj 4 mesece časa v zaporu. Tako je razsodilo večeraj ljubljansko deželno sodišče.

Aiera radovljiškega župana Resmana. Znano je, kako so radovljiški klerikalni veljaki Resman, Vidle I. dr. pristili posestnika Franceta Fajfarja, da jim je odstopil v pokrite nuke terjatve konja in voz, radi česar so bili vsi obtoženi in tudi obsoljeni. Stoi sedmorica v Zagrebu pa je sodbo razveljavil, naker je državno pravdnstvo ustavilo postopanje proti Resmanu, Hudoverniku in Vidicu, vzdržalo pa obtožbo še nadalje proti zapeljane mu Fajfarju. Stoi sedmorice je izrazil nazor, da so pač smeli Fajfarja k temu dejanju zapeljati, da pa on ni smel teh gospodov ubogati. On jih v resnici tudi ni ubogal in je sodišču cel dogodek raznažil iz lastne inicijative, ker se mu postopanje radovljiške gospode ni zdelo pravilno. Z neverjetnim veseljem je «Slovenec» takrat poročal, da državno pravdnstvo zasleduje samo še Franceta Fajfarja ter je dožil na prikrit način napredne kroge v Radovljici, kakor da bi bili oni Fajfarja spravili do ovadne in v nesrečo. Te dni se je vršila razprava na ljubljanski deželni sodnji, na kateri je vzdrževal Franc Fajfar v celem obsegu svoj prvotni zagovor, da je bil zapeljan od Resmana. Fajfarjev zagovornik dr. Oblak je opozarjal na neskladnost pravnega nazora, po katerem bi zapeljance lahko storil kaznivo delanje in bil radi tega kaznovan, dočim bi bil tisti, ki ga k temu napeljal, brez krivde, kajti logično je, da mora biti v tem slučaju kazniv tudi tisti, ki h kaznivemu dejanju zapeljuje. Kazenski senat pod predsedstvom viskega deželnega svetnika Antloge je po kratkem razpravljanju oprostil Francu Fajfarja vsake krivde in kazni. S tem je veselje gotovih radovljiških krogov nad krivico, ki naj bi se bila zgodila Francetu Fajfarju, dočim bi bil njegov zapeljivec prosti, temeljito pckvarjeno.

Ločitev zakona — žaljenje časti. Berlinsko sodišče je nedavno obravnavalo zanimivo tožbo nekega magistratnega uradnika proti gospej Pietsch soprogi železnškega predstojnika, radi žaljenja časti. Tožitelj je zaročen s sosedo toženke. Pri nekem srečanju na stopnicah je prišlo med gospo Pietsch in nevestino materjo do običajnega kramljanja. Nevestina mati je gospej načelnikovi obrazložila svojo blažnost nad slajno par tijo svoje hčerke, ker je ženin — uradnik!... Gospa Pietsch nikakor ni uvaževala te umišljene sreče ter je pripomnila, da v s svoje strani tudi kaj povedati. O ženini je n. pr. slišala, da je enkrat že bil poročen, a se je dal ločiti. Ta novica je ponosni nevestini materi — zaželjeni tašči. — vzbudila tako ogorčenje, da je takoj sodla v avto in se odpravila k «zetu». Ni mu pustila do besede; a nesrečni zet, ki v resnici še

nikoli ni bil poročen, — je iz obsežnega taščinega referata vendar mogel razbrati, za kaj gre. Naslednje jutro je proti gospej Pietsch radi neosnovanega obrekovanja vložil tožbo. — Berlinsko sodišče je smatralo, da obrekovanje osebe kot ločenca lahko dovoljno škoduje ugledu, in je vsevedno gospo Pietsch obsodilo na 2000 mark globe.

Enodnevni milijonar. O sledečem zanimivem doživljaju nekega mladega bančnega nastavljenca, Avgusta Degena, ki je potom spekulacije z ukradenimi denarji postal za en dan milijonar in nato zopet revež, je razpravljalo te dni porotno sodišče v Parizu. Avgust Degen, ki je star sedaj komaj 27 let, je bil strastno vdan igri in spekulaciji. Ukradel je Morganovi banki, pri kateri je bil nastavljen, 600.000 frankov v vrednostnih papirjih in se napotil z njimi v igralnico v Deaville.

Sreča mu ni bila mila: mladenč je namreč izgubil in izgubil, dokler mu ni od ogromne vsote ostal le še neznamiti znesek 40.000 frankov. Hotel se je že vrniti v Pariz in se sam javiti policiji, toda v zadnjem trenutku se je zopet premislil in sklenil še enkrat poizkusiti svojo srečo. To pot je imel več sreče, kajti dobil je v dveh nočeh nad milijon frankov. Toda sreča se ga je držala samo en dan. Ze naslednjega dne je namreč v igralnici zopet izgubil skoro vse svoje denarje. Ko je bil aretiran, je imel le še šest frankov. Ko je Degen pridobil z igro milijon frankov, je nameraval svojim delodajalcem vrniti ukradeni denar potem čeka na teko parisko banko; ko pa je zopet vse izgubil, je izpremenil svoj sklep, ček vnovičil in denar zaigral. Sodišče je razsodilo suspendiralno, za kar se je imel Degen zahvaliti le svoji hrabrosti med vojno.

Mali oglasi

stanova do 20 besed 5 Din, resti stalnih 5 besed 1 Din. — Trgovski oglas, dopisovanje, opremljenosti do 30 besed 5 Din, resti stalnih 5 besed 2 Din. — Pisce se aspraj. (Lahko tudi s črnimi črkami). Na sproženju se odgovorja, sta je sproženju priložena znamka za odgovor.

Trgovska pomočnica, marjiva in vestna, izučena v pekeriški stroki, išče mesto kot blagajničarka, odnosa pisar, iška mod. Cenene ponudbe pod «Vestna» na upravo «Jutra» 638

Gospodična 639

želi mesta kot blagajničarka, odnosa pisar, iška mod. Cenene ponudbe pod «Vestna» na upravo «Jutra»

Absolvent,

ki ima tri razrede in semestor 4. razreda meščanske šole v Ljubljani, želi vstopiti v kako veletrgovsko ali podjetje kot praktikant. — Naslov pove uprava «Jutra» 635

Mlad lesni postajni mojster

(Platnoster) in lesni prevezalec (Holtz-ernehmer) želi premeniti službo takoj ali posneje. Blagovoljne ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sposoben» 636

Trgovski pomočnik,

30 let star, se sprejme v trgovino v mestnihi blaginji pri Albinu Pečarju, imenu, posta Poldehtec. 633

Izobražena dama,

govori slovensko in nemško, veča služba kot voditeljica boljšega gospodarstva ali reprezentativna pomočnica gospodinje ali dru o. Ponudbe pod «Zanesljiva», poštnoležerice Celje. 632

Službo mašinstva,

oziroma elektromonterja, razpisuje kranjskogorska elektrarna. Ozira se na izku ene bolj prilicne moči z dobrimi izpovedi. Nastop službe s 1. marecem. Vse druge podrobnosti se izvedo pri g. Josipu Koširju v Kranjski gori. 598

Trgovski nastavljenec

več kolonialne stroke, izvešan v pisarniških poslih, vsjejen obvezan s strankami ki bi po potrebi poroval se sprejme takoj pri večjem trgovsko-m podjeju v Ljubljani. Ponudbe pod «Trgovsko nabornik» na upravo «Jutra» 628

Proda se 625

pozmernice i dobro obranjen «Laudauer», koro novomestna kočija, dvoječna in s trakovic, enoprežna, ker se misl naba iti avtomobil se te kočije pod ugodnimi pogoji proda. Naslov pri upravniku «Jutra».

Proda se 625

na drobno in na debelo prodaja, dostavlja lista na dom ter faga dva drva lesna družu «Hirja», Ljubljana, krajja Petra trg 8. Telefon 220.

17 plov mlkih boksovljev 631

prodaja po 225 Din. Karol Bolha, Vidovdanska cesta 2

Prodaj 547

za vsak obrat, zlasti za strojarjo, pripravno staro trojico. Več se piše pri škarju Bohu, Trbovlje 1.

Brivnec kupin 631

v večjem in prometnem trgu Slovenije. Dopise z zahtevami prosim pod «Takoj 631» na upravo «Jutra».

Išče se soba

za zelo mirnega, solidnega gospoda. Pogoji, čistost. Vprašati je pri vratarju hotela «Tatnik», oziroma ponudbo pod «Soba» na upravniku «Jutra» 671

Stanovanje, 585

obstoječe iz drev, event, treb sob, kuhinje in prti linami so iše za takoj. Ponudbe prosim pod «Takoj 585» na upravo «Jutra».

Enodružinska hiša,

lična, z vrtom, v predmestju v Ljubljani, se prodaja. Dopisi na Franjo Trupe, Stf usonova ulica št. 6 v Mariboru. 530

Z vsoto 80.000 K,

kateri bi razpolagali, kot kompenzacijsko dobro, dobi čisti, ali dobival od izločenih predmetov dobre obresti in takoj tisti denar za kolikor je blaga v izdelanih predmetih. Natančna pojasnila dam temu samu pismeno ali ustno. — Naslov pri upravi «Jutra» pod «Dobro bloca obrt, Letovšice Gorenjsko» 617

Brivco (lasničar),

Boštanj, Celje, Prešernova ulica 19, priporočila kito in lasulje za dame, gospode ter gledališča. Kapi tudi brivnice ali lokale. 628

Kdo mi ve poročiti

za blaznišče Rudolfa Kienas, rodom Poljaka, naj blagovoljni poročati proti nagradi 50 Din Cirila Gaspariču, trgovcu v Mojskani. 610

Oddaja ribolova v zakup.

Pri gozdarskem uradu v Soteski, pošta Toplice (Dolenjsko), se odda v zakup **ribolov v reki Krka** od izvira do malinskega jezva v Romunji vasi s stranskimi potoki, izvzemši okraj št. 73 Žužemberk od Draske vasi do Dvora. — Zakupne pogoje kakor tudi popis ribolovnega okraja določa gozdarski urad Soteska proti vplačilu poštne. Isto dovoli iz prijaznosti tudi g. F. K. Kaiser, puškar v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6.

Išče se posojilo 1.000.000 Din

proti dobrim obrestim

na hipoteko, na lepo posestvo in trgovsko podjetje eventualno kot tih družabnik. Ponudbe na upravo Jutra pod J. A. 275

Iščem prodajalko

pridno, pošteno, zmožno slovenskega in nemškega jezika, katera bi eventualno tudi sama mogla voditi trgovino z mesanim blagom na doželi. Hana in stanovanje v hiši, plača dobra. Ponudbe pod «Samostojna» na upravo «Jutra» 228

Stavbišče

štiri parcele v Smetanovi ulici se prodaja.

Vpraša naj se pri Juliju Fischbachu v Mariboru, Gosposka ulica št. 5.

la PORTLANDCEMENT

«GRADIVO» trgovsko društvo ZAGREB Bogovičeva ulica 3. Brzojavlj: Gradivo Telefon 555

Dr. Ivan Tavčar †

Dr. Tavčar na mrtvaški postelji

Včeraj so ves dan romale velike množice ljudstva vseh stanov na Breg št. 8, da se poklonijo mrtvom velikega pisatelja in politika in mu pogledajo poslednjikrat v obraz. Dr. Tavčar je ležal v postelji, kjer je izdihnil. Truplo je posuto s svežim cvetjem. Na visokem vzglavju počiva njegova nekdanja tako markantna glava in z obličja odseva dolgotrajna težka zavrtna bolezen, ki je strla to nekdanjo tako čvrsto in krepko telo. Na nočni omari poleg postelje stoji mali relikvijar, ob postelji dva svečnika s krepilnikom. Mrtvaška kakor tudi sosedne sobe se polnijo z duhtečimi vencami in šopki s črnimi trakovi in v trobojnicah. Marsikoga so oblike solze, ko je videl izmučeno pokojnikovo lice. Do večera je bilo pred mrtvaško posteljo več tisoč ljudi, med njimi je zlasti mnogo onih, za katere je imel vedno odprte roke in toplo srce. Danes zjutraj položijo truplo v krsto, katero prepeljejo na mrtvaški oder v mestnem magistratu.

Ob mrtvaškem odru bodo danes vršili častno stražo Sokolci ter člani akademskih društev Jadran in Triglav.

Kraljevo sožalje.

Njegovo Veličanstvo kralj je naročil vladi, da sporoči rodbini dr. Tavčarja njegovo sožalje povodom smrti odličnega rodoljuba.

Zalovanje JDS.

Predsednik ljubljanske JDS dr. Žerjav je poslal rodbini pokojnega prvega predsednika stranke dr. Tavčarja pismo, v katerem izraža globoko sožalje demokratične stranke ob bridki izgubi ter slavi pokojnikov spomin.

Načelstvo JDS je položilo na mrtvaški oder lep venec z državno trobojnico in napisom: »Svojemu prvemu predsedniku — JDS.«

Načelstvo stranke se udeležilo pogreba ter pozivlja vse somišljenike, da sprejmo velikega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Ljubljana v črnih zastavah.

Tekom včerajšnjega dne so ljubljanski hišni posestniki se v velikem številu odzvali pozivu ter razobesili črne zastave. Danes med pogrebom ostanejo vse trgovine zaprte in tudi drugi javni prostori v ulicah, koder se bo pomikal sprevoz, bodo za čas sprevoza zatvorjeni.

Udeležba z dežele.

Smrt dr. Tavčarja je povzročila po deželih napravila globok utis in zlasti v naprednih krogih izzvala splošno žalovanje. Iz mnogih krajev pridejo danes deputacije narodnih društev in naprednih korporacij v Ljubljano, da izkažejo pokojniku zadnjo čast.

Časopisje v vsej državi beleži smrt odličnega moža ter mu posveča tople pomiselnice. Tudi češki listi se v toplih besedah spominajo dr. Tavčarja.

Sporod pogreba

Truplo blagopokojnega dr. Tavčarja prenese danes zjutraj v mestno hišo na magistratu, kjer ga polože v vestibulu na mrtvaški oder. Tu bo pristop občinstvu splošno dovoljen. Točno ob 16. popoldne se prične mrtvaški sprevoz. Po izvršenem obredu zapoje pevski zbor Glasbene Matice Foersterjevo kantato »Umri je mož«. Nato sprepori ob krsti v imenu ožjih prijateljev in v imenu zavodov, ki jim je načeloval pokojnik dr. Karel Triller, v imenu Slovenskih književnikov pesnik Otton Zupančič in v imenu stanovskih tovarišev in pravnikov dr. Danilo Majaron. Zveza pevskih društev zapoje Pavčičevo »Narodno nagrobno«.

Nato se bo pričel mrtvaški sprevoz, ki se bo premikal izpred magistrata po Stritarjevi ulici, Marjinem trgu, Prečernovi ulici in po Dunajski cesti do kapelice pri Sv. Krištofu.

Sprevoz se razvrsti po temle redu: Na čelu sprevovala jezdila sokolska konjenica, za njo koraka gošča, za njo celokupno Sokolstvo, tik za Sokolstvom nosilec križa z žalno zastavo, za križem se razvrste vsa narodna društva in deputacije, nato slede nosilci vencov in cvetlični voz, nato voz z duhovščino, tik pred mrtvaškim vozom stopa nosilec reda sv. Save II. vrste, za njim mrtvaški voz s krsto, ob vozu na desni strani stopa šest zastopnikov literatov, na levi šest zastopnikov političnih korporacij, ob vsaki strani jih obdaja sokolska častna straža. Za vozom stopa pokojnikova ohišja s sorodniki, za temi zastopniki vlade, vojaških in civilnih oblasti, upravnih svetov, uradništvo in osebe Narodne tiskarne, upravnih svetov in uradništvo »Ljubljanske kreditne banke«, mestno in drugo uradništvo, za temi ostalo občinstvo. Po vseh ulicah, koder se premika žalni sprevoz, gore svetilke, ob sprevovala delajo spalir dijaki in dijakinje srednjih šol, pred kapelico, oziroma v kapelici se izvršijo cerkveni obredi. Ob krsti govori pokrajinski namestnik Hribar, za njim pa v imenu »Jugoslov. Sokolskega Saveza« dr. Viktor Mur-nik.

▼ kapelici zapoje pevski zbor »Glasbene Matice« žalostinko »Umri je mož«, pred kapelico pa se poslovijo od pokojnika »Zveza pevskih društev« z Devovo »Vigred se povrne«.

Občinstvo naj se drži tega vrstnega reda in se strogo ravna po navodilih in odredbah rediteljev.

Društva naj se zbera na Mestnem trgu v smeri proti Tranči ob ¼16.

Pogreb na Visokem bo v petek, dne 23. t. m. točno ob 11. dopoldne. Na grobu govori župnik Fran Finžgar v imenu pisateljev in dr. Konrad Vodušek.

Slovenskemu narodu!

Dr. Ivan Tavčar, eden največjih in najboljših mož, kar se jih je kdaj pojavilo v našem narodnem življenju, nas je zapustil za večno. Tudi družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani plaka za njim, saj ji je bil častni član, dolgoleten odbornik in končno podpredsednik.

Ne zadostuje pa, ako mu ohranimo časten in trajen spomin. Možu dr. Tavčarjeve vrste pristojna javen in trajen spomenik v narodu, katerega mu misli naša družba postaviti s tem, da ustanovi dr. Ivana Tavčarja sklad. Iz tega sklada naj se podpirajo one šole, ki so nam posebno pri srcu.

Zato pozivljamo vse prijatelje in čestilce blagopokojnika, da prispevajo k temu skladu. Ako storimo svojo dolžnost, bomo s tem najbolj častili spomin našega blagopokojnega podpredsednika, kateri je vedel ceniti in uvaževati narodno delovanje naše družbe.

Skrbimo za to, da bomo za ta sklad nabrali vsaj en milijon kron.

Najmanjši prispevek za ta sklad naj znaša 10 dinarjev.

Slovenke! Slovenci! Uvažujte to našo prošnjo in prispevajte vsi k temu skladu, iz katerega naj se podkrepe one šole, ki so najbolj potrebne naše podpore. Storili bodete najlepše delo in ustregli intencijam velikega našega pokojnika.

Prispevki naj se pošiljajo upravnistvu »Jutra« ali pa naravnost naši družbi.

Družba sv. Cirila in Metoda,

v Ljubljani, 20. februarja 1923.

A. Senekovič l. r. A. Hudovernik l. r. prvomestnik. blagajnik.

* Zalovanje v Celju. Kakor vsa Slovenija, žaluje tudi Celje nad izgubo dr. Ivana Tavčarja. Črne zastave plapolajo raz magistrata, Narodnega doma, Kreditne banke in mnogih drugih poslopij. Narodna društva so podarila v počastitve spomina umrlega gotove vsote v dobrodelne namene. Mesto Celje zastopata pri pogrebu dr. Ivan Tavčarja župan dr. Juro Hrašovec in uradni predstojnik Šubič.

* Podpredsednica Nar. ženskega Saveza v Zagrebu, ga. Zlata Kovačević-Lopašič, se je pripeljala v Ljubljano, da osebno izrazi sožalje Tavčarjevi obitelji.

* Pri pogrebu dr. Ivana Tavčarja bo nosil arhivar Lj. Zvona g. Joško Jamnik staro čestitljivo zastavo ljubljanske Citalnice ki je dolgo časa ležala pozabljeno v podstrešju Narodnega doma. Če pomislimo, da so iz stare Citalnice nastale naše najvažnejše kulturne institucije kot Sokol, Glasbena Matica itd. je res pomembno, da spremlja ta zastava k večnemu počitku moža, ki je vse svoje življenje posvetil narodu.

* Ljubljanski v »Zvezi slov. pevskih zborov« včlanjeni zbori, pozor. Za pogreb dr. I. Tavčarja se zbiramo točno ob četrti na 4. popoldne pred Glasbeno Matico v Vegovi ulici (ne pred mestnim magistratom). Točno ob pol 4. odhodi zborov (moških in ženskih) z zastavami na čelu pred mestni magistrat. Po blagoslovljenih obredih zapoje pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom g. kon. ravnatelja Matjeja Hubada Ant. Foersterjevo kantato »Umri je mož«. Po poslovljenih govorih zapoje ljubljanski v Zvezi združenih zbori pod vodstvom Zvezinega pevovodje g. Zorka Prelovca J. Pavčičevo »Narodno nagrobno«, pri sv. Krištofu na O. Devovo. »Vigred se povrne«. Arhivarji posameznih zborov naj prinese gotovo note seboj! Odbor »Zveze«.

* Sokolstvo se udeležilo pogreba brata dr. Ivana Tavčarja v krogih brez pelerin. Pred mrzozem se vsak zavaruje z zimskim perilom. — Zbirališče ob 15. na vrtu Narodnega doma. Zdravo! Starešinstvo JSS.

* Splošno žensko društvo in Narodni ženski Savez SHS, slovenski del, vabita svoje odbornice in članice, da se polnoštevilno udeležijo pogrebu pisatelja in narodnega voditelja, dr. Ivana Tavčarja. Zbirališče pred trgovino Gerkman-Lenassi, Stritarjeva ulica.

* Društvo slovenskih književnikov vabi vse svoje člane, da se udeležijo pogreba velikega pokojnika dr. Ivana Tavčarja.

* Tovarišem lovcev! Pri pogrebu dr. Ivana Tavčarja nastopimo v lovskem kroju; na levi strani prs društveni znak na črni pentlji. Predsedstvo.

* Odbor društva »Soča« vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba enega največjih sinov našega naroda, blagopokojnega dr. Ivana Tavčarja. Zbirališče ob pol štirihi pred magistratom.

* Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani prosi svoje člane, da med časom pogreba blagopokojnega g. dr. I. Tavčarja zaprejo svoje lokale in koder se bo pomikal sprevoz, okna zastro.

* Prepovedal! Umrli je dobitnik dijaštva, naš nepozabni dr. Tavčar. Naša dolžnost je, da se korporativno udeležimo pogreba. Zbirališče ob 15. v društvenih prostorih. — Odbor.

* Udrženje primorskih akademikov vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba pokojnega dr. Ivana Tavčarja. Zbirališče ob pol 4. v akademskem kolegiju. Odbor.

* Orjuna tem potom poziva vse člane, da se brezpogojno udeležijo danes, dne 22. t. m. pogreba blagopokojnega dr. I. Tavčarja. Zbirališče točno ob pol 16. uri v areni Narodnega doma. — Mestni odbor Ljubljana.

* Klub trgovskih akademikov pozivlja vse svoje člane in članice, da sprejmo dr. Ivana Tavčarja na njegovi zadnji poti. Zbirališče ob pol 4. pred trgovino Petričič na Mestnem trgu. Udeležba obvezna. — Odbor.

Sportni vestnik

Zimskosporne tekme za prvenstvo Jugoslavije

Jugoslovanski zimskosportni savez v Ljubljani razpisuje letošnje tekme za prvenstvo Jugoslavije v zim. sportu. Vrši se:

Smučska tekma v nedeljo, 25. t. m. na Rakeku, Proga 17 km. Start in cilj nad Rakekom. Prijave do 23. t. m.; prijavina 10 Din naj se pošlje istočasno s prijavo. — Istočasno se vrši **damška smučska tekma na 4 km.** Prijave kakor gori. Zmagovalec dobi darila in priznanja. Odhod na Rakek v nedeljo zjutraj. Training v terenu ni dovoljen. Podrobne razpise so dobili klubi direktno ev. informacije so na razpolago pri JZSS.

Sankaška tekma v nedeljo, 4. marca v Boh. Bistrici na sankališču Belvedere. Kategorije: 1.) glavna prvenstvena tekma, 2.) juniorji, 3.) dama, 4.) dvosedežne sanke. Prijave do 1. marca, prijavina 10 Din za eno in 20 Din za dvosedežne sanke.

Smučska tekma v skokih 4. marca na skakalnici v Doblinju. Prijave do 1. marca, prijavina 10 Din.

Vse tekme so odprte za vse v JZSS verificirane tekmovalce. Prijavnina naj se pošlje istočasno s prijavo na Jugoslov. zimskosportni savez, Ljubljana, Narodni dom. Udeležencem se bo po možnosti priskrbelo polovična vožnja na železnici.

Mednarodna smučska tekma v Krkonoših

Mednarodna smučska tekma v Krkonoših. Smatram za potrebno, da podam vsled pičlo odmerjenega prostora vsaj poročilo o mednarodni smučski tekmi, ki se je vršila od 8. do 11. februarja t. l. v Krkonoših, kar gotovo zanima vse naše smučarje in mnoge nesmučarje. Dozela ne pripravljene nas je vabilo za mednarodne tekme, ki smo ga prečeli šele koncem januarja skoraj neprijetno presenetilo, ker je naša letošnja zima bila tako mila. Brez upa zmage smo se torej odpeljali na Češko-lovaško, in sicer gg. predsednik JZSS, dr. Jesenko in Badiura kot delegata JZSS, za smučarski kongres, gg. Benčovič (Hašk.), Švigelj (LSK.) in Seljak (Ilirija) pa kot tekmovalci, katerim se je pridružil 9. februarja še g. Zinaja (Hašk.). Naši severni bratje so nas povsod, koder smo se poavili, naprimerne sprejeli. Za bivanje in prehrano je bilo v kraju prireditelje, Novy Svět v Krkonoših, izborno priskrbeljivo, kar z hvaležnostjo omenjamo.

Tekom so se udeležili Norvežani, Švedci, Finci, Čehi, Rumuni, Švicarji, Nemci iz Avstrije in Nemčije in mi Jugoslovani. Tekme so bile tri: na daljavo 50 km, na 17 km ter v skoku. Prva na 50 km, se je vršila dne 8. februarja. Ker na tako dolgi progi vsled nezadostnega treninga nismo imeli izgleda na uspeh, je prevladalo mišljenje, da se udeležimo te tekme na 17 km, toda v zadnjem trenutku je JZSS odločil, da se udeležimo tudi te. Tako smo torej odšli navedenega dne z 90 tekmovalci na start. Od vseh tekmovalcev pa jih je prišlo le okrog 60 na cilj. Od Jugoslovanov je zmagal celo prvo Benčovič v 7 urah, Švigelj je vsled blessure istopil pri 25 km. Seljak pa pri 21 km (ne kot je bilo pomotoma 13. t. m. poročano, pri 12 km), kot si je zvinil nogo. Proga je bila izpeljana v obliki elipse, tako da je bil start in cilj v istem kraju. Bilo je več kot polovica v strmini, ena četrta na skoro vodoravna, ostala pa v manjšem ali večjem padeu. Smuka se bila zelo neugodna, ker je težen pred tekmo deževalo, tako da je bil teren večinoma zleden. O uspehih smo že poročali. Vsak tekmovalce se je moral dati pred tekmo zdravniško preiskati.

Druge tekma, na 17 km, je bila dne 10. t. m. Od Jugoslovanov so se udeležili Seljak, Švigelj in Zinaja. Ta proga je bila lažja in je bila tudi smuka veled 6 cm na novo zapadlega snega zelo ugodna. Klub utrženosti in bleznar so prišli vsi naši tekmovalci v povolnem času na cilj, kar je vzbudilo zlasti pri Norvežanih priznanje.

Tekme v skoku se Jugoslovani niso udeležili. Omeniti je vredno, da je tej

* Udrženje inženjerjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana. Odbor vabi vs. gg. člane Sekcije Ljubljana, da se polnoštevilno udeležijo pogreba blagopokojnega g. dr. Ivana Tavčarja, ki se vrši danes. V kolikor gg. člani ne zastopajo druge ustanove naj se zberejo v svoji skupini.

* Narodna banka, podružnica Ljubljana je izročila mesto venca na krsto svojega blagopokojnega upravnega svetnika dr. I. Tavčarja ljubljanskemu magistratu znesek 3000 Din za mestne reveže.

* Za stavbo sokolskega doma Sokolu I. v Ljubljani je daroval g. Lovšin Dominik star. namesto venca na krsto pokojnemu dr. Ivanu Tavčarju 100 Din.

* V počastitve spomina dr. Ivana Tavčarja je darovalo za »Dečji dom« »Splošno žensko društvo« 500 Din in Narodni ženski Savez SHS slovenski del 500 Din.

* V spomin dr. Ivanu Tavčarju. Mesto venca na krsto pokojnega pisatelja Emila Leona je dal univ. prof. dr. Alfred Serko »Društvo slov. književnikov« kot prvi ustanovni član znesek 4000 kron.

tekmi prisostvovalo nad tisoč gledalcev na smučeh. Najboljši v skoku so bili Norvežani, kakor tudi ni bilo drugače pričakovati.

Z razdelitvijo daril na banketu so bile tekme zaključene. Med udeleženci so se za naše zimskosportne razmere najbolj zanimali Norvežani in Švedci. Čudilo so se smučem naših tekmovalcev, ker so primeroma kratke in široke, oni pa imajo do 3 metre dolge in izredno ozke. Na pojasnilo o naših zimskih razmerah in da so smučji prilagodene alpskemu terenu, so se čudili toliki izvežbanosti naših smučarjev.

Tekme ni odločila tehnika drsanja, temveč od nas še nepoznat tako zvani »temporak« v hoji, ki ga uporabljajo Norvežani v ravnini, dolgotrajno treniranje ter lahke, terenu primerno smučji.

Glavne ovire za naš razvoj so mje in kratke zime z malo snega. Ko pa nam bo neko nekoj let zopet naklonjeno, bodo ocene na tekmah tudi za nas Jugoslovane ugodnejše. — A. S.

Smučska tekma »Skala«

Klubska tekma TK. Skala v Ljubljani se je vršila, kakor smo že poročali, prošle nedelje v Plančici pri Ratečah. Tekmovalna proga je bila letos precej daljša kakor lani za savezno tekmo na istem kraju. Vodila je visoko, skoraj izpod znanega Jalovčevega kulooarja po strmim pobočju, potem skozi hosto in mimo Tamarjeve kočice ter v glavnem po lanski smeri, le dokaj višje in do planote pod doljno pastirsko kočjo. V značni črti naša tekmovalna razdalja 6 in pol km. od starta do cilja pa okrog 12 km pri napetosti 750 m. Damski start je bil pri Tamarju, za polovico višji od lanskega. Prijave za tekme so bile zelo številne, vendar je pred in med tekmo moralo nekaj tekmovalcev odstopiti, večnoma zaradi neznačajnih poškodb, ki pa vendar ovirajo pri tekmovalju. Rohinjsko tekmovalno moštvo je zamudilo vlak, jese niško pa je postavilo precejšen team. Vseh tekmovalcev je bilo kvalificiranih 20, tekmovalke 4. Prvenstvo je odnesel g. Vlado Kajželj, ki je progo premeril v 30 minutah in s tem postavil lep rekord, katerega bo na brž nekaj časa držal. »Skala« je pa postavila že več enako dobrih tekmovalcev, kači gg. Habicht, Godec, Kveder in Predalič so se zvrstili za njim v 30:30, 31:30, 33:12 in 33:21. Tri časi so vsi izredno dobri. Na damski progi je dospela prva gđ. Ana Frlan v 29:38".

Ta tekma je dokazala, da ima »Skala« izborna in podjetno moštvo, ki bo gojilo smučarje kot pravi sport. Tudi uterne »Skala« postaviti tedaj mednarodni tekmovalni team visoke kvalitete, čim odpravi nekatere nedostatke, ki so se pokazali pri tej tekmi. Predvsem se je opazilo pomanjkanje teoretičnega šolanja in metodičnega treninga. Nekateri tekmovalci posebno goje korajžno vožnjo v terenu, pozurni pasok ter strmoglavji zalet po strmini, ne da bi s to gotovo uvaževanja vredno in potrebno strumnostjo »druževrli« tudi potrebne opore, zavore in zamaha. Iz naših vrst mora povsem iziniti jahanje palice in pa geslo: »V zalet« namesto tega pa mora stopiti gojenje stila. Klubske tekme so predvsem izločevalne tekme za veliko borbo, kateri klubi se v savezni tekmi kvalificirajo na prvo, drugo itd. mesto. Klubske tekme naj tudi kvalificirajo poeince za velike savezne tekme poeincev. Tako je povsod, ker je praksa pokazala, da se le na ta način doseže klubski trening z dobrimi rezultati.

Slovensko smučarstvo je prelolelo svoje ustanovitvene tedaje. Pojavljajo se klubi tu in tam, — tedaj je treba pričeti s sportno organizacijo. Doslej smo šele vadili kl smučarji, sedaj moramo pričeti z zahtevo po stilu, ker smučska tekma se daleč ni le tekma v brzini! Omeniti treba, da je naš pri nedežjski tekmi g. Katič prehitel konkurenta uprav zaradi boljše tehnike in stila.

Ratečani so tekmovalce sprejeli ubeznivo in v veseljem, gg. župan, učitelj in župnik so šli tekmovalcem radovolje na roko, za kar jim gre najtoplejša zahvala. Vreme je bilo hladno, jasno, smuka prvovrstna. Šele popoldne je prišel obrat z meteljem, novim snegom in upanjem v izdatnejšo zaključno sezono.

Kros-kontri za prvenstvo mesta Beograda in za pokal bratov Zaričev, se vrši, kakor smo že na kratko poročali, dne 1. marca t. l. ob 10.30 dopoldne v Beogradu od igrišča S. K. Sokol na Košutnjaku. Pogoji so nastopni: 1. Tekma se vrši po pravih in z dovoljenjem JLAS. 2. Pravico tekmovalnja imajo vsi člani JLAS. 3. Proga je dolga približno 7 km. 4. Start in cilj tekme sta na igrišču S. K. Sokol na Košutnjaku. 5. Tekma se vrši za dve kategoriji, in sicer: Skupina A: I. seniorji in II. juniorji za prvenstvo mesta Beograda. Prvi trije tekmovalci dobijo medalje, zmagovalec pa poleg tega naslov »Prvak mesta Beograda v kros-kontriju za leto 1923«. Skupina B: novinci in začetniki za pokal bratov Zaričev. Prvih pet tekmovalcev dobi medalje, a klub, ki doseže največ točk, dobi prehodno darilo beograjskih juvelirjev bratov Zaričev. Pokal pride v končno veljavno posest onega kluba, ki ga dobi trikrat. 6. Točke za pokal bratov Zaričev se računajo takole: Klub zmagovalec dobi toliko točk, kolikor njegovih tekmovalcev pride skozi cilj, drugi za eno točko manj, tretji zopet za eno točko manj itd. 7. Prijave naj se pošiljajo najkasneje do 1. marca t. l. do opčine na naslov Dimitrije Stefanović, Cika Ljubina ul. 7, ali poštni predal 233.

Berlinsko nogometno moštvo v Jugoslaviji. Zveza brandenburških nogometnih društev je dobila povabilo za dve tekmi, ki naj bi se vršili meseca junija v Zagrebu. Zveza bo najbrž akceptirala ta termin.

Prvenstvene tekme na Dunaju. Poleg že v tork omenjenih prvenstvenih tekem sta se zadnje nedeljo vršile še tekma med P. A. C. in Admiro, ki je po srditem boju ostala neodločena z 1 : 1 in tekma med Simmeringom in W. A. C., ki je ravnatko ostala neodločena z 2 : 2. Sportklub je s svojo zmago nad Rudofshügglom došel na četrto mesto. Rudofshügel pa je padel na prodzadnje mesto. (sija) 17.5.

Ljubljanski nogometni podsavez. Seja poslovnega odbora se vrši danes ob pol 8. uri v lokalu Sportne zveze. Ob pol 9. uri nato sejava upravnega odbora. — S. K. Ilirija. Sestanek nogometne sekcije predavanje g. Januškega in razgovor se vrši v petek 23. t. m. ob 20. uri v sobi Sportne zveze v Narodnem domu.

Smučarski odsek sportnega kluba »Ilirija« v Ljubljani pozivlja vse svoje člane na sesanek, ki se vrši v četrtek ob 8. uri zvečer v Prčšernovi sobi pri Novem mestu. Ker se bo razpravljalo o nedeljski smučarski tekmi, se prosi polnoštevilne udeležbe.

Objave

* Zbor I. akcijske čete Orjana danes, dne 22. t. m., v areni Narodnega doma.

* »Jadran«. Vsled smrti častnega člana in starešine J. n. a. d. »Jadrana« dr. I. Tavčarja se plesna vaja v četrtek dne 22. t. m. ne vrši. Cenjenim damam, g. spodičnam ter tovarišem pa sta tajnik in blagajnik zabavnega odseka na razpolago v društvenih prostorih v petek ob 11. do pol 13. ter v soboto c. l. dan. Tajnik.

* Društvo državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani. Podpisani je dne 16. t. m. kot novo izvoljeni predsednik prevzel vodstvo zgoraj imenovanega društva. Vljudno prosi cenjene gg. člane vse imenovanemu društvu pripadajoče zadeve naslovljati v Marmontovo ulico št. 18. Načič Ivan t. č. predsednik.

* Kino Tivoli v Ljubljani. »Iljine svote« je naslov zopetni atrakciji »Kina Tivoli«, ki se predvaja od danes 22. do nedelje 25. t. m. I. del in od ponedeljka 26. do srede 28. t. m. II. del. Je to avanturistična pustolovna drama v 12 dejanjih, v glavni vlogi Camilo Sachetto. To filmsko delo se zlasti odlikuje, ker se odigrava tudi v naši domovini, kakor v Splitu, Dubrovniku, Šibeniku, Gružu in Kotoru. Pozor na »Dr. Mabuse, igralec«.

— Radi pogreba dr. Tavčarja odpade današnja predstava ob 16. Druge predstave se vrše normalno.

* V kinu »Met'ca« v Ljubljani se predvaja od 22. — 25. t. m. krasno sportno komedijo v 6 dejanjih: »Pomper na smučeh«. Komedijska je polna najlepših posnetkov iz smučarskega življenja sredi snežnih Alp. Vzbuja salve smeha in nudi roleg krasnih slik iz narave obilo smešnih dogodkov, ki se vrstijo eden za drugim.

* Mladinske predstave v Kino Matka v Ljubljani. Vsak dan od 2.30 — 3.30 se vršijo v kinu Matica rodušno-zabavne predstave za našo mladino po značilnih cenah. Spored je lep in vzbuja obilo smeha. Predvaja se: Trgovina in obrt v Albaniji, Šarbo - brivce in druge komične predstave.

* Plesne vaje bančnega uradništva v Ljubljani. Cenjene posetnice naših plesnih vaj vljudno obveščamo, da vsled naših stalnih zaprek odpade za četrtek 22. t. m. napovedana plesna vaja. Glede nadaljnjega se bo pravočasno obvestilo potom časopisov. Družalni klub bančnega uradništva za Slovenijo v Ljubljani.

* Dobava kruha za državne dobrodelne zavode v Ljubljani je razpisana v »Uradnem listu« št. 16 z dne 14. februarja 1923, na kar se opozarjajo zainteresirani.

* Povodom čihoda iz Ljutomerja je donator Franc Mastnak daroval za tukajšnje trške reveže 500 Din, za kar se mu ljutomerska občina v imenu trških revežev najiskrenjeje zahvaljuje.

* Naša se je klopna veriga od avtokolesa (Schnecke) dobi se pri Josipu Turku, Ljubljana, Vidovdanska cesta 3.